1-ш № 40-51 ийн № 39 IV

Масса а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 28 АПРЕЛЬ, 1979 ШУ. ● № 51 (8026). ● Мах 2 кепиг.

ЦхьоалагІча майна накъадолхаш

МАЙ БЕТТА ЧОТАГІА

Дунеи халкъашта юкъерча дезача цlейна — ЦхьоалагІча майна къахьегама совгІат нийчдара, В. И. Ленин вар 109 шу дузача денна сийлен-ца накъалхара шерра социалистически ярь йоаржаяьча Н. Анисимова цІерагІча Новогрозненски межкдаьтта чакхдоахача завода цехашта юкъе хьалхара моттиг а йоакххаш, 14 апреле мехкдаьтта продукци эрахецара бить бетта план кхоачашъяьрах рапорт делар Коровин Николай Георгиевич нерте латтача бархІагІча цеха коллективо. ВІаьстан цІейга кхачалехьа пламал совгІа цо арахецаргья иттащ эзараш сомий мехьа товарни продукци.

Паччахьалкхен плани тІаийца декхараш дика тІехкхоачаш деш ба Елдин Николай Владимировича кулгалдеча № 43-3 йолча установки технологаши Германов Александр Алексеевич нерте латтача № 25-1 йолча установка коллективи. 16—18 апреле денз шакхе установка технологаш къахьегаш ба тІаьоагІача май бетта чотах. Цар дош деннад ЦхьоалагІа май тІакхача юкедисача укх деношка бить бетта заданел совгІа эзараш тоннаш мехкдаьтта чакхданкха.

* * *

Нохч-ГІалгІай республикерча бурув тохара балхий управлешта юкъе яьржача яхьа укх шера хьалха латташ кьайоагІа Октябрьски УБР коллектив. Бурув тохара бить бетта план 9 апреле кхоачашъяьй цо. Ер бутт бовлехьа планагІа лаьрхІачул совгІа бІаьш метраш бурув тохарга лаьттан чекаш техкараша.

Къаьстта дика тоадаьд цар укх шера шоай дерригa технико-экономически хьокхамаш а. Къахьегама оасарле лакхъяра задани 107,7 процент кхоачаш а еш, из лакхъяра чотах тохаш да цар яиданел совгІа мел тоха буруъ. Бурув токара сухал лакхъярах, химически реагенташ, электроэнерги, кхыйола материалаш кхояpах, бурув деттача остех биза пайда ийбарх укх шера хьалхарча квартале управлене коллективо 312 эзар сома пайда баьб паччахьалкхена.

Къаьстта дика къа а хьегаш даим социалистически ятье хьалха латташ я буровой начальникаша Ерещенко Юрий Сергеевича, Смыков Николай Васильевича, Ступик Василий Федоровича кулгалдеча кхаь буровой коллективаш. Цар эгара хьалха кхоачашъяьй бурув тохара бить бетта план.

Б. КОСТОЕВ.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

1979 шера план кхоачаш тІехкхоачаш яра а 1979 шера хьалхарча квартале балха эффективности дикаллакхъяра тІехьара къовсам чІоагІбара а районашта, гІишлон организацешта, гІишлон индустре предприятешта юкъе лелаьча социалистически дика итогашка а хьежа КПСС обкома бюрос, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совето, облсовпрофо, ВЛКСМ обкомо соцам баь хьалхара моттигаш хьошаш:

РАЙОНАШТА ЮКЪЕ:
ХЬАЛХАРА МОТТИГ
ЗАВОДСКОЙ РАЙОНА
ШОЛЛАГІА МОТТИГ
СУНЖЕНСКИ РАЙОНА
КХОАЛАГІА МОТТИГ
ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНА.

Производственни коллективашта юкъе:
ХЬАЛХАРА МОТТИГ
Нохч-ГІалгІай гІишлон управленена,
«Центроспецстрой» треста специализированни управленена.
«Чечингражданпроект» института.

ШОЛЛАГІА МОТТИГ
«Чечингазстрой» треста,
«Грозтрубопроводстрой» треста СМУ-1,
«Чечингсельстрой» треста цхьанаботонни конструкций завода.

КХОАЛАГІА МОТТИГ
«Росмясомолстрой» треста дІа-иза делача юкъерча гІишлон механизированни колоннана.

Ха ца йоаеш

Урус - Мартановски района Мичурина цІерагІча совхоза шурий ферма коллективо паччахьалкхенга шурей дукха дохкара хьалхарча квартала декхараш тІехкхоачаш а деш районе хьалхара моттиг яьккхар. Из толам баккхарах республикански газеташ тІарча Сийлен улгатІа яьккхар из.

Къахьегама оасарле кхы лох ца еш къахьегаш хьайоагІа из апрель бетта а. ХІанзале хІара Iаттагаро 855 килограмм шура яьккхай ферма хьайбаш леладераша. Из я соахка укх ханна яьккха хинначул 115 килограмм дукхагІа. Паччахьалкхенна дІа мел лу шура цхьоалагІча классах я.

Доаркашта юкъе яьржача хьо хьалха я СССР Лакхехьарча Совета депутат Батуева Зайдати Дудушева ТІаусa.

Доахавна къаьстта дика Iувал ду беза Iуша Тутаев Хьовсен Алиев Валаси. Ферме эгара дукхагІа шура цар леладеча доахантара йоаких.

Дика лоархІаю шиъ декхарех Iаьсий леладеш йола Умарова Пада а. План 500 йолаш, дийнахьеи буси хІара Iасилта юкъера лаьрхІача 600 грамм дулх тІакхетийт цо.

Нитта жон лу цу ферма коллективо 1979 шера 1 Майна хетадаьча КПСС ЦК ТІахьехамашта.

Х. МАГОМЕТОВ.

21—25 АПРЕЛЕ РЕСПУБЛИКЕРЧА ШУРИЙ ФЕРМАШКА БАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАШ

Районаш	1978 ш.	Дийнахь цхьан Iаттегара бохкуча шура (кг) 1979 ш.: къалхарча квартале дийнахь	отчетан дийнахь	Товарность (процент)	[illegible]
Наурски	7,9	8,0	8,5	86	36
Шелковской	8,1	7,8	8,3	84	51
Гудермесски	6,5	6,2	6,5	87	62
Грозненски	6,5	6,1	6,5	85	42
Малгобекски	5,2	5,0	5,8	86	33
Сунженски	5,8	5,5	5,6	82	54
Шалински	6,9	4,9	5,5	84	42
Надтеречни	6,2	5,2	5,5	77	37
Назрановски	4,9	5,0	5,4	79	56
Урус-Мартановски	4,8	5,1	5,3	81	80
Ачхой-Мартановски	5,1	4,8	5,1	92	40
Республике гІолла	6,4	5,9	6,3	84	49

Шоаштта тІаьхьалла моллагІа болх дика хьабеш къахьегаш ба Нохч-ГІалгІай гІишлонъяри управленеIа чуйоагІача СМУ-4 болхлой. Шоай балха нормаш юкъера лаьрхІача 115—120 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) прораб Исламов Iалихан, комплексни бригада бригадир Королевский Александр.

С. ХАКИЕВА сурт.

ЦІей сийна

«ХІара балха-денна — дикала Знак!» яха девиз а йолаш къахьегаш ба «Грознефть» объединенена чуйоагІача технологически транспорте Грозненски управлене болхлой.

Чоалхане а бехкоахкамё а декхараш да управленерча транспортникашта хьалхашка латтараш. «Грознефть» яхача объединенена чу иза йоагІача предприятешта организацешта мовхьаш дІахьа кхахьа делай ба уж. Нитта, вай республикерча, лоалахарча вёжарашха йолча КъилбаседаХІиpaшкахьа, кхыметтел ГуржегІа а дІакхуьхь цар химически реагенташ, турбаш, бурув деттача мел эпа оборудовани, кхыдараш.

Управлене 700 совгІа сат ва болх беш. Царех дукхагІбараш йоакха балха опыт йолаш, дукхача шерашка цу управлене къахьегаш а лакха хьокхамаш доахаш а ба. Цар кара я иза бола хІалдара техника: «Татраш», «Кразаш» яха автомашинаш, «Кировец» яха тракторaш, кхыйола техника.

«ТІехьабусараш боадаш бе болх» яха девиз а йолаш управлене шерра яьржай социалистически ярь. «Коммунистически къахьегама ударник» яха цІи яккхаре къовсам лоаттабьча 675 сагах 389 саг хІанзлехьа из сийлен цІи лелаеш ва. Хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъяьй. Дакха хьокхамаш лакха да. Мовхьаш дІахьа кхахьара план 132,9 процент кхоачашъяьй. Автомашинаш балха эрановлара коэффицент 101 процент я.

Хьалхарча квартала итогех хьалхара моттиг яьккхай цхьоалагІча колонно (нач. Алмазов А. Л.), шоллагІа моттиг — кхоалагІча колонно (нач. Исаев В. Т.). Апрель бутт бовш управлене хиннача техосмотре а хьалхара ши моттиг яьккхай цу шин колонно. Социалистически ярье дакха лакха хьокхамаш белгала а доахаш ахчан премеши совгІаташи деннад царна. Производстве хьалхалаттачар сий ду лоарxІ. Управлене хІарене бу болх гойташ «Социалистически ярьа экран» я. «Сага сий къахьегамца доал» яхача Сийлен улга тІа доахк пятилетка гвардейций сурташ. Производстве хьалха латтараш буьц «Автотранспортник» яхача пенгазета тІа, «За нефть» яхача «Грознефть» объединене арахецача дукха тираж йолча газета тІа.

Боалам дегІаахара чІоагІа доарxІаме да лелаеш хьурмат дар йолча торонех бизе пайда эцар, производственникаша тела рацпредложенеш балха юкъе а кхувлаш пайда эцар. Рацпредложенеш балха юкъенхувларах, масала, управлене укх шера дерxІ 13 эзар сома экономически эффект хилийта. Хьалхарча квартале рационализатораша 6,7 эзар сома мехье предложенеш елар. Царех ба слесараш П. Т. Алексеев, А. П. Тимофеев, кхыбараш. Масала, А. П. Тимофеева автоприцепий соанаш тоаяра еннача рацпредложене 1580 сома пайда бу. ДикагІа боача рационализаторий сурташ «Уйла е, лаха, кхоане гарга йоалае», аьнна яздаьча стенда тІа хьалтеха доахк. ХІарaне даьр, цуи экономически эффект дІаязьяьй стенда тІа.

Дисциплина йоацача барт тайна коллектив а хургьац. Къаьстта лакха дисциплина йолаш хила беза транспортникаш. Царех тийна план меттел, наьха вахар а да. Из кхета а деш, администрацеи партийни организацеи цхьана къахьегама дисциплина чІоагІьяра увтта а еш мероприятеш чакхйоах. Цу гІулакха йоагІаш йола йоакхо ира доккха беркат а доала, управлене хьалхарча квартале къахьегама дисциплина телхаеш ши моттиг мара хиннац.

Укх деношка управленера болхлой ЦхьоалагІча майна хьалхарча вахте эттаб. Дерригача дунеи халкъашта юкъерча къахьегамхой бІаьстан цІей сийна шерра социалистически ярь яьржай коллективе. ХІанзалехьа цар укх шера бить бетта план кхоачашъяьй. Мехкдаьттахошта эша 380 эзар тонн мовхьаш дІа-хьа дихьад. ЦхьоалагІа май хьатІакхачалехьа «Грознефть» объединенена чуйоагІача предприятешта организацешта планал совгІа 30 эзар тонн мовхьаш дІахьорг-да. Из транспортникаша къахьегамхой цІейна накъаболхаш кийчду совгІат да.

М. - Б. ЦИЦКИЕВ.

Графикал хьалха

Шерра доаржадаь дІахьош да бІаьстан кхашкара балхаш Шалински района «Автуринский» совхозе.

Совхка гурахьа илатан доакъаран лаьрхІа 905 гектара тІа тайп-тайпара культураш дІайийнаяр цу боахаме. Лаьтта нийчдара, фу Iалашдара, из толашагІа йолча хана дІадера йоагІа йоакхо яь хилар бахьан долаш дика Iаагара яьнна дегІайоагІаш латт уж. БІаьсти царна хулача лазарапта, оасара духьала гербицидаш тохаш ба хІанз механизатораш. Из болх ялх агрегатаца бу. Дукха хІама ца эша. 800 гектара тІа техай гербицидаш хІанзле а. Механизаторашта юкъе яьржача ятье хьалха Дикаев Султани Абдулмежидов Вахиди ва. Норма 45 гектар йолаш, дийнахьа юкъера лаьрхІача 60 гектара тІа гербицидаш тох царех хІаране.

БІаьсти тІехьара ювча культурех 260 гектара тІа шекара свеклаш, 400 гектар совгІа силоса хьажкІаш дІайийна баьннаб совхоза кхаш делладераш.

Шекара свеклаш кхаь дийнахьа 86 сахьат мара хІа ца йоаеш дІайийра. Из болх беш хьинаре даьъа лаьцар механизатораша Ленина орден лелаеча Чамаев Сум-Iумара, Каманаев Сайд-Ахьмада, кхычар. Балха норма 150 — 180 процент кхоачаш ца еш ди дІадолацар цар.

Дукха ха йоацаш ялата хьажкІаш дІае йолаьй совхозе. ХІанзле 170 гектар лаьтта дІалаьцад цар. ХІаьта ерригаш а 504 гектара тІа кхеергья уж укх шера.

ХьажкІаш дІаюш 4 агрегат я. Къаьстта дика къахьег механизаторашa Шахгириев Ахьмада, Арсаев Султана. ХІара дийнахьа 23 — 25 гектара тІа хьажкІаш дІаюш царех хІаране, норма 14 гектар йолаш.

ГрафикагІа лаьрxІар 9 ди долаш, ерриrа хьажкІаш 7 балха дийнахьа дІайийна яха социалистически декхар тІаийцад совхоза механизатораша.

Х. ЖАБРАИЛОВ.

БИЪ БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Старогрозненски бурув деттарий творчески хьинар чІоагІа айдаьд 1979 шера ЦхьоалагІча майна хетадаьча КПСС ЦК ТІахьехамаша.

Дунеи халкъашта юкъерча къахьегамхой цхьоагІон ди — 1 Май лакхача производственни толамаща белгалдаккхара тІаьхьйахча Грозненски ацетонови завода, Назранерча машинашъерий, грозненски швейни производственни объединене хІамаш тегарий коллективаша дІадоладаь патриотически гІулакх хьал а лаьца, бІубенна лакхъю цар темпаш кердача шера хьалхарча деношка дена.

Бурув деттача служба сригача звеньяша вІашгІехьа а хьинаре а къахьегар бахьан долаш квартальни план толанца кхоачашъяьй, планал совгІа 948 метр лоамаш породашта бурув а тохаш. Цунах кхоачам банзар бурув деттараша, 18 апреле керда хоам чакхбаьлар ерригача коллективашка гІолла — кхоачашъяьй бить бетта план. 9100 метр лоамаш породашта бурув а техад, хІаьта бутт чакхбалалехьа кхы а 1200 метра бурув а тохаргда. Мехкдаьтта доакхарашка эксплуатаце е а дІаеннай дийнахьи буси 300 тонн мехкдаьтта луш йола «Кьилбаседен Минеральни-14» оала лакха дебит йола мезазойски скважина. ХІаьта Николай Воробьева бурув деттача бригадо, бурув тохара балхий графикал дикка хьалха а йоаккхаш, бурув детташ латтараштa юкъе йоаланьй № 1008 тІехкІорга тохкама скважина.

Къахьегама оасарле планагІа лаьрхІа хинначул 10 процент лакхагІа я, бурув деттара сухал бетта станока 180 метр я, планови задани 161 метр йолча. хІаьта эІамигачуи а дохкачув а кхом бар бахьан долаш хьалхарча квартале предприяте баь пайда 231 эзар сома ба.

Мехкдаьтта лохараша чІоагІа раьза хинна тІайцар В. И. Ленин вар 109 шу дизара хетадаь субботник чакхдаккхарах хьаІайнача ахчан 75 процент Китая варварски агрессена духьала лаьттача вошал долча Вьетнама гІо дара йолча фонде дІачулургда яьнна йола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК решени.

Къахьегама вахте дІаотташ, «Минеральная-17» яхача тохкама скважина сменни мастера Дахшукаев Абос аьлар: «ЦІенача дег тІара тха эІамигача коллективо деча новкъосташ гІо долда дукха халонаш лайнача вошал долча Вьетнама халкъа китайски агрессорий гІаьродаь зенаш меттаоттадеча».

Производстве хьалха латтачо вьнар хьаллаьцар цунна болх беш болча новкъосташа, сменни мастераша Иван Лопатина, Виктор Юдина, Николай Лахана — задани тІехкхоачашийр, бурув 4739 метрга кхоачаш Iочудахийтар, проект 5600 метр йолча.

А. ТИЩЕНКО.

ЮКЪЕРА ДІАБАЬННАЧА ДЕПУТАТАШТА МЕТТА ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ ГІОЛЛА ХАЛКЪА ДЕПУТАТИЙ ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ХЬАКЪЕХЬА

«Нохч-ГІалгІай АССР халкъа депутатий городской, городерча районии Совета хьакъехьарча» Нохч-ГІалгІай АССР Закона 96 статьяга хьежжа халкъа депутатий Грозненски городской Совето решени яьй:

ДІабаьннача депутаташта метта №№ 23, 37, 97, 272, 346, 347 йолча хоржамий округашка гІолла халкъа депутатий Грозненски городской Советe хоржамаш де кІирандийнахьа, 1979 шера 27 мае.

В. ШАМАРДИН, комиссин председатель.
Я. ПАНЧЕНКО, комиссин секретарь.

СТУДЕНЧЕСКИ ОТРЯДИЙ ЕРРИГСОЮЗНИ СЛЕТА ДОАКЪОШХОШКА

Деза доттагІий!

Дег тІара мовршал лу аз шуга, студенчески отрядий хьинареча доакъошхошка! Шун слет гулъенна тхьаь шинъ шу хьалхагІа баьшк ардаши долаш даьда лаьтташ харадерзаде доладаьча Казахстане. ЧІоагІа символически хІама да, целинни эпопея турпалча шерашна студенташ дешархойи болча кагирхой массови патриотически болама юкъьт дІайоладаь студенчески отрядаш хьахиларп чІоагІъилари.

Отрядашна, боккхоцца ахархоцаш цхьана цхьаьл кугІаре этта болх а беш, коллективни къахьегамен творчествах опыт Iоаю студенташа дешархошен. Хьайица знанеш практике дІачІоагІъю, хьинаре вахара позици йолаш хьалхебу шоаш. ХІара шера кердайоах отрядий состав, цхьабакхьда, хуьца ца луш юс хьинареча къахьегама традицеш, романтикан шоашта аьттув лехаш йоацен, доттагІала а новкъосташха йола а уйла.

Идейно - политически, къахьегама, нравственни денала школа яьккхай отрядаша 6 миллион совгІча кагийча нахен мехкарашен. Коммунистически партен Советски паччахьалкхено лакха мах бу КПСС XXV съезда исторически решенеш толаме кхоачашъяр духьа дерригача халкъо лоаттабеча къовсама юкъе Ленински комсомоло, студентехи дешархоехи болча кагирхоша лоацача даькъа. Ударни гІишлоний лоархІамегІарча объекташка хІара шера карахроаеш йола студенчески миллиард — дешархоех бола кагирхой иттагІча пятилетка заданеш кхоачашъеча реальни иэ а дикка дІаэтта хиларах дола доккха тешал. Отрядий гІулакхаша чулуцца доазонаш хадданза шерщу. Хьинаре дакъа лоац цар юртбоахама производство дІахо айеча, транспорт, торговли, бытовой гІулакхаш делга дегІадоаладеча. Шаьхий кул студентий общественно-политически практика. Студенташ кхебаре ерригача бІарччача процесса цхьа дакъа хиларах тарра, студенчески отрядашкерча балхо хьинаре новкъостал ду опытни кхеташ болеи производства организаторашкийчбар. Цудухьа лоархІаме да, хІара студенто деша вагІаш йоаккхача хана къахьегама семестра школа чакхъяккхар, организаторски кхеташен балха говзалаш Iомаяр.

ДІахо шута хьежаш да доаккхийн бехктокхамех гІулакхаш. ХІаьта шо, хургдола инженераш, агрономаш, педагогаш, Iилман культурах болхлой тІагІертта Iомадаланза дарган коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсамера иза бола гера — марксистско - ленински теори творчески кароераш, къахьегам дукха безаргболаш, корта бола гІулакхаш доахкаш, нердачоа, хьалха латтачоа тІакхувргдолаш шоаш хьалкхеде.

Дешача а хьинареча къахьегаме а керда толамаш доахалда оаш, деза доттагІий. Дахи Ленина гІулакха, партен халкъен гІулакха тешаме хилалаш, лелае хьаькъа дарра лелаелаш Сийлахьбоккхача Октябра сийлахьа байракх!

Л. БРЕЖНЕВ.

Официальни балха визитагІа

КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателе Л. И. Брежнева вехарагІа 28 апреле официальни балха визитагІа Москве кхачав Французски Республика Президент Валери Жискар д'Эстэн.

Францен Советски Союзеи паччахьалкхен байракхаш хозуйьча Внуковски аэродроме Францен Президента накъабахабер КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела хьалхара заместитель В. В. Кузнецов, кхыбола официальни нах.

Сийлен хана хьалхашка гІолла чакхбаьлар Л. И. Брежнеи В. Жискар д'Эстэни. Французски Республикеи Советски Союзеи паччахьалкхений гимнаш лекхар.

(ТАСС).

ДОТТАГІАЛА ХЬАЛАШКА

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо СССР правительствaн 28 апреле йоккхача Кремлевски дворецe шу оттадир Французски Республика Президента В. Жискар д'Эстэна сийна.

В. Жискар д'Эстэнаца цхьана шу оттадаьча бар къахьа воагІача цунна улувбаьнна бахкха французски паччахьалкхен дейтелаш а хІаьта иштта СССР-ера Францe посол Б. де Лессе а.

Советски оагІонгахьара шу оттадаьча бар Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, А. А. Громыко, Д. Ф. Устинов, И. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, СССР Лакхехьарча Совета Президиумен СССР Министрий Советен Председателий заместителаш, СССР Лакхехьарча Совета палатий председателаш, СССР министраш, СССР Паччахьалкхен комитетий председателаш, кхыбола официальни нах.

Шу оттадаьча къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Л. И. Брежнева.

Жоп луш къамаьл дир В. Жискар д'Эстэна.

ЧІоагІа уйла тІайохийтаж ладийгІа Л. И. Брежневеи В. Жискар д'Эстэнеи къамаьлаш тІоаpаш а тохаш тІайийцар.

Безамеча, доттагІала хьалашка чакхъьаьар шуи тІа яьккха ха.

(ТАСС).

ХІАРА ШЕРА ДЕЗДЕ «СОВЕТСКИ КИНО ДИ» ЯХА ЦІЕЙ ОТТАДАРАХ ДОЛА

СССР Лакхехьарча Совета Президиуме

УКАЗ

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу: «Советски кино ди» яха цІей оттаде.

«Советски кино ди» дезде хІара шера 27 августа.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

г. Москва, Кремль.
1979 шу, 25 апрель.

№ 7 йолча Краснопомолотовски, № 49 йолча Нефтемайски, № 72 йолча Староатагински, № 127 йолча Орджоникидзевски хоржамий округашка гІолла Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ харжара ден хьакъехьара

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

«Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара хьакъехьарча» Нохч-ГІалгІай АССР Закона 57-ча статьяга хьежжа № 7 йолча Красномолотовски хоржамий округе гІолла, № 49 йолча Нефтемайски хоржамий округе гІолла, № 72 йолча Староатагински хоржамий округе гІолла, № 127 йолча Орджоникидзевски хоржамий округе гІолла Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ харжар 1979 шера 27 мае кІирандийнахьа оттадолда.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный,
1979 шера 25 апрель.

ПАРТИЙНИ ВАХАР: КОММУНИСТА НРАВСТВЕННИ ДЕКХАР

КУЛГАЛДЕ БОКЪО ХИЛАР

Дуьцар нравственни бахьенах а доьцаш, моральнична дІанийсагІа балар — цаІ шеннагІчунга хьайпа дий-ьоьгІ хоргІе.

Дукха ха йоццаш Грозне дийнчу областной партконференце дийцинча дукххача дешешта кхетамехь терхам тІабахийтар нравственни кхетам балара. Ха, ма-дарра аьлча, цуьх баьлла доьшри а дацар. Укх тІеххьарча хана парто Нохч-ГІалгІай обкомо баьча балхага хьежача, баьчгах ца даьхначча дадаш, наха нравственни кхетам балара тІ-тІа дукхагІа кхонча бита. Из дукха хана коммунистий шоай хьежайм, къаьстта кулгалхой бар майа лоархІам баьла бе, хІаьта дІоха мишта лакхберга из? ДукхагІча дакхьо цунна хетадаьдар обкома кхоалагІча секретарца А. В. ВЛАСОВЦА тхо лаьна къамаьл.

— Конференца материалшна хьежача гуш да республикан дукха а тайп-тайпара кхетамна балх бетта. Тхьаь итт эзар агитатор, политинформатор, лектор... Уж дукха ба. Йолаш я мотталгерча хьалашна хьежна вІашатІехьа яьхха шай тайпара формаш,— ма-дарра аьлча,— шІгІа лектораш а зайналхе кхалмахьа школаш. Бакъда, кертера дар — царех хьабола пайда. ХІаьта из чакхъаьккхача мероприятий дукхаллга а кІезигалга хьежна бисте йиш йолаш мичаб.

— Бухсоцача кхьвача деррига а цох хьабола пайда бокхагІа хилийтара тІадерзадаь да. Парто XXV съезд хина дукха ха далалехьа чакхъьаккхача обкома пленуме чІоагІъьча тха идеологически балха комплексни плана тІа эффективность хилар эттара лоархІаметІа лаьрхІад. Из дош кертера дар нравственни кхетам балара декхарех дуьцаш хиннача Іилма-практически конференце а.

Цхьабакъда, гІулахх «хаьлл» лоархІам беш лелахелга хІана а холуш да. Масала, дагардаьц кхаь шера мелайоахк тІа, телевидени радио гІоллех тханцата моральни темасех кхи эзар материал арадайинга. Статистика нагІо я. ХІаьта наха малагІа воадействи ю цу эзараша? ХІана аьлча, статьяш а лекцеш а тайп-тайпара ма йиа...

— Уж хила из - йоагІара хилийтац, Іа, Александр Владимирович, обкома пленуме доклад еча хана хийдар терхам тІаозача цхьан документах. Дагадоаглий хьона? Ачхой-Мартановски районе аьлча лекцена лаьть рецензи. Йа хьаьвр вар Іилмай кандидат, мехкдаьтта институте преподаватель. «Ленин, — хоаш бера це, — дукха кхоачанбоацараш долаш яр. Цкъа-лета, дІадолалури йистедоаларш дацар, хІаьта шишта выводаш а яцар. Цул совгІа, лекци логически лертІа иттаьч яцар. ШоалагІа лета, цун тулоаща КПСС XXV съезда материалашта бувзам болаш байар. КхоалагІа-лета, дукха дешаш алхха ухтадещ дара дацар, бакъда, уж нъестадещ дацар. ДиаалагІа-лета, тешш шещашен хаттаращта жоп талашем тІаьь итт минутал кІезигагІа кхарь ха йоалшар лекторэ. Са вывод ишта я: из бегалдаьха кхоачанбоацараш хиннадале а бІарчча хьалийцача лекци дакъа яр».

— Из, бокхъалдар аьлча, белажа хІана дале а, бакъда, уйла яйташ да. Лекцей дикали цергара хьадехари, мадарра аьлча, айде дезаш да. Бакъда идейно-нравственни кхетам лулга чІоагІдара йоанхо еча хана алхха деша низаш ког гІортолга ль Іе йиш яц вай. Кхетам бала бе зарий доши гІулакх цаІ хилар — из да къаьстта лоархІаме дар. Коммуниста нравственни масал!

Трибуна тІара Іовалча сагІше мишта вах? ДІанхайкача принципашка хьежна дий-ю а леладери цун гІулакхаш? Цун тІахьехамаш пун шийовмалаши вІаши ювзалуш вІашдухьалеваш йоацаш йий-хьогІ? Цу тайпарча вІашдухьалево (наха да холуш йисал из) хІаманна пайдинна доацача доакх ю мел дийцар. ХІаьта дика гІулакх гойтача цох вай морала тІехьара дикагІа вола агитатор хул.

«Красный молот» завода коллективна вахара шин факт. В. Бакановк керте латтача цхьоалагІча цехера стилевараша сменагІа кхоь йоагІача йиь планка а ль хьадьаьхха ахча машара. Фонде дІачуделар. Цхьайола оатхалаш хьйра технолога эргаьшкха тов е ль фрезерощикаша Х. Махаеви Л. Пустынниковен предложени елар фрезерни операцей расценкаш 25 процент лакхъе. аькнв. Из ба бокъьоца болча нравственни кхетама миз!

— Нийса ах Іа, цар дешащна а доацаш гІулакхашна тьежна сий ду коммунистий. Из миштга кхетаду «Правда» ухача дукхача письмош тІа. Цул совгІа, доагІар къаьстта чІоагІа хьадехаш лаьду наха коммунистий-кулгалхий суртсибатах.

— Из дика кхетадеш да. Шайгарча гІулакхага дилача мах Іомабе, тІахьеха, нийсача маькъа тІа бала вошаш ва кулгалхо. Цунна дуьвадена: хьекъагІа мишта хьо ва?—аьлла дозгІаш дола хеттар ца эттача далац. Тайна а тайна тІахьваха мегаргІолаш дий хьо?

Областной партконференце лакха мах бер «Шалинский» совхоза хьаргІдавнкарий. Уллур ухне, цу тайпарча хьаленна бола бу боахамаш зе деш да, хІаьта укхаза — бІубовна дІахьалхашнаха ух. МалагІа мелаш долаш да из? Цох лоацца ала йиш яр: дика кулгалхо. Бакъда шийбарга, квалификацега дилача лоалахарча боахашй кулгалхой а кхи вогІа бац...

Цу коллективерча башхадиначе моральни климатах вала доагІа. ХІаьта цу тайпара климат хьадара Іалаьмате дукха хІама даьд директора Абиев Вахис. Эттара хьалха — ший масалца. Парте райкома секретара пестера (идеологически болх лелабеш вар из) цу тІехьабусача боахамце вахийтар дийхар цо. ХІаьта нах, дукха ха алалехьа, цун чІоагІа сий де барар. Нагахьа санна хьахой хинна директор, масала, ший аттуя бавнича моттига совхоза чотагІа шийна пайда бе гІерташ хиннавале, хІаьта Абиевх аьлча массанена а кхо по цхьа ча мергІаг хьоргдоацига. Аьхха ший ахь-аделага хьежна вах саг. ТІаккха, кхьаргара а хьадека йиш йолаш ва.

Цу тайпара корта бола гІулакхаш. Йиш политически а моральни а оамалаш органически вІаши таръеш боле кулгалхой тханцата, ма дарра аьлча, дукхагІа ба. Областной партконференце дика дешаш аьлар, масала, парте Урус-Мартановски райкома секретарах А. Нагеримановах, республикански потребсоюза правлене председателах М. Мамаевах, буруь деттача балхий Старогрозненски управлене начальниках Ю. Лутовиновах... Вешта аьлча, массана цІераш яьха мегийй? Тха парторганизаца де а доагІаш доккхал ду цу нахах. Цхьабакъда, халахете я, цхьаволча болхлочун вІашрІехьдалац кулгалдара гІулакх тІа вахийтарца бувзабенача нравственни тонамах лаьхвала.

— Тхона хов дукха ха йоацаш балхара а партера а моттигерча промышленности министр Вузуртанови республика Министрий Совета балхий управление начальник Нбрешм дІабахьалга.

— Из бакъда, царна суд ергья.

— Хьааш нйдар, махкашц... Из-м бокхьоцца тенхамелар ма дий. ХІаьта нах цу дан тІа кхачафга хьежача? Хетаргахьа, цу сахьате хинна хургдац из.

— Нийсденнадац. Уж шаьнке а цхьан шера хинна ца Іеш партийни а боахама а кулгалдеча балхаш тІа хиннвав. ХІаьта тоъал дукха хар царех обкоме письмош аха даьлия. Массане а маІан цхьан тайпара хІана дац аьхна дар: терхам тІабахийтахлаш, саг нийса вахаш вац шоана. Бакъда из хиннаьха тІабахийтанзар. Из тхона йоль керттера урок я. Кулгалхочун нравственни сурт-сибат лоархІаме хилара кІезига дуьлаш. ГІулакха тІа дІатІакхьача дукхагІча дакхе алхха план кхоачашъяра проценташка мара хьежаш.

Сона хетачох, шоана бІаргавайна хургва миччаьча гІолла чаккхоалалуш вола, фуннагІа а моллагІа а дуьлаш вола деятель. цо фуннагІа дерга мичча тайпара яьхха а «лертІа» цифра вІашгІехьъакхьара. Бухсоцнаш хьаьулаш дар дика хиача хІайна новкъа дац. йкаш. Из дара, нешта аьлча, из даьд аьхна моттийтара приписнаш е а ийче ва из.

Къуча тайпара а хул. ДІахьежача, бокхьоцца хІамах кхеташ вола организатор, гІулеих доазаш а нахаца болх бе хоаш ва. Ма дарра аьлча, бе а богІаш лаьхІ йах бу йун. ХІаьта вох, из кхета а деш, де йиш йоацаш дар де болалу. Шийна хоьлчун мо хьетача ньйин кхь тІа нах бахкха гІертаж санна.

— Шийна тайпар даьчуча ГІехьагІа цу тайпарча цхьан кулгалхочо кхьаеттел кІезиена «Правда» письмо а яйтадар. СаноІаш да доацаш болх бенийе а паргІІгІча хьалишна ваха боьхь яц. Къаш. Ший квартира тоаргга шеттаьлакхех ахчах массеха эзар сом дІадахьийтенча тІехьагІа бетхана вайн гІерташ вар из... ХІаьта дукхача письмой авторашш, цу тайпарча хІамаех дуьцача хана, хаттар кхоча бесса оттаду: гІуллакхаш корта болаш, хьаьтрас тІехдалывш чІоагІа корта болаш леладе хоаш из вале а, моральни бокъо йий цун а. МОРАЛЬНИ БОКЪО йий цун кулгалхо хила?

— Из лоадам боацаш дош да ала йиш йолаш дац. Вай общество дІахо дегІа ме йоатІа. тІа-тІа лоархІам кхьургба цун.

Долче, кулгалдара балха тІа вахийта сагІ хоржача хана из тервалдар лоархІаме да. Из е кхьвоса боашо наха кулгалде оттабе йиш хилар кьоастадеча хана цхьанна диела а терцал ца см йита йиш яц идейно-нравственни оамалаш. Организаторски говзал йолаш ва. ХІаьта доггІдна цІена йоаш, кура-сонта вовцаш, принципиальни вий, цхьадона хІама нийседелча аькъ-юкь диалургдолаш вий? Цхьана сал наха дагордар хайна виргаш. Из мишта дале а, гІалат ца далар дукхьа, дег чу доалдер фуд хьаьна деза вай дукхагІа терхам тІабахийта.

Саг балха тІа хьожавеча хана ахь официальни характеристикаш дукхагІа йолча хана лоацщен хии шн тІадам санна шоийла вІаши тарен хул. Цу документах саг малан хоалургдац. «Морально цІена ва» — из да деррига аьдер.

Балха тІа хьовиве лергІа саг мишта дикагІа кар духье, дукхача хана деза из воввача наха цунах оалар дукхагІа терхалде дакмад тхо укх тІахьарча хана. Укхаза цхьа моллагІа- лоадам боацаш хьтача хІамо, гІулакхо, эпизодо цхьайолча хана цІеннахаштта уйла яйт. Нагахьа санна из саг балха тІа хьоибе аьнна решени йой а, пайда хул сагах доахкеча гІалатаща тхоаш шен доакхата дІахейтача. Уж диц ца даланта а дІадаха а хьежа веза из.

— ТІаьхха мишта вІашгІехьдаргда цо из даьд е даьдац хьама. Цул совгІа, сагах кулгалхо хинна ваьлча из-м вІашйе дага ца хиннача тайпара хила е на-тераой. Цхьа редакцега хаду, масала, хьалхагІа кура-сонта воар, хІама-сонталшвалешн...

— Сона хетачх парте райкоми секретараща сала ю собеседованеш лаьдане я. Со волча воагІа, арсда вай, хьона секретарь, ах шера болх беш иттаза хаттараш Іайнад цун. ХІаьта со цул хьалхагІа лаьрхІа районе вахавар: гІулакханна хьийжа ца Іеш цун оамалга хьийжаш, наха цох ахачуга ладийтад.

Цу тайпара къамаьл цхьан сахьата даь далац, хІаьта цох пайда боалил а нахьта гуш да. Вох бу дукха ха йоарацца къаьстта а беш парторганизацей секретарашца, предприятий кулгалхошца бечах балха на формах райкомаш юкьекуало ляннай.

— Цхьабакъда, обкомера а райкомера, ма дарра арда вай, деррига а бІаргагургдац. ХІаьта юкхьанцара парторганизацеш, кулгалхоита кхетам луча цар лоцадаьхьа малагІа да?

— Бокхъалдар аьлча, укхаза ца деш дисараш дукха да. Укх тІеххьарча хана гІа кхачалца тха юкхьанцарча парторганизацеща вІалла а хайра терхо яцар нравственни дешай. МалагІаш дар бахьанаш? Партбюро цхьан секретара сота мишта аьлар: «Іа соьбоча хІама дар. ТІаккхийтта дукан кхьакха шурел, хоаш ма хиларад, дикагІа гум да, царех дуоца оттагІа да.

Цхьаккха бахьан а да. Дукхача юкхьанцарча организацеш кулгал деча боллоштта кхетам балар шоай а доацаш, лаккьхь латтача органаша йоакхо е оза гІулакх из долаш санна хеташ я. Ишта саг, ма дарра аьлча, лохера ю критика тІа ца кхоачаш вуc.

Хьана цхьаволча районашка укх тайпара хІама юкъедоаладе доладенад тхо. Шу чаккхоаллаш парте райкома бюрос ийча а йиьце чІоагІьо коллектива хІара кулгалхочуна лу характеристика. ИІдеча хана шийн характеристика йалк езаш хул юкхьанцаре парторганизаци. Доал ара отташ моттигаш хул. Масала. Новай - Юрта района Кирова цІерагІча колхоза председателах А. Теинивах укх тайпара ядадьдар: шийна карарча вахана гІоьна ва, колхозной хьаьтийн царни эпарийн йоакхо яц, коммунисташта хетараш терхал па деш дут. Цу тайпара оттыш хилар терхал а дь районна бюрос лаьрхІар из саг кулгалдеча балха тІа вахийтара кхы ца могаве.

Из тайпа хІама алхха цаІ хинна Іад. Юкхьанцарча парторганизацей характеристикаш ларде а лаьца цхьабола кхы а кхы кулгалхой балзара дІабаха е ук цІенхаштта бехктохаме оза бийзар. Фуд ухана къаьстта лоархІаме дар? АІора а доьпаш, гІулакхаца, шоашта хетараш терхал деш хилпарах, цар лоархІамбеш хилпарах бола наьха теш кхы а чІоагІбалар. Цо поммъостал ду коллективаша принципиальни критика дегІакхуала.

— ХІанз а тІехье «Правде тоьал дукха письмош ух, цу даьхе Нохч - ГІалгІайчоьнера а ухаш, критика яр нийса кхетадиш, яхаш.

—Дукха ха йоацаш обкома бюро хьежар цу деших партикомиссе язьча записнеге. Нийна факташ бокъоьца эгІазлуташ яр. Хьалал шони «Грознефть» объединене автомобильни управление шофера Б. Смолина Старопромысловски района партийно - боахама актива собрание шоай кулгалхой балха тІа ниіслуча кхоачабоацарий критика еш къамьал даьд. Критика нийса ль хиннай. ХІаьта болхлочо фу хилар цох? Балхара дІа ца аьлча на воалача кхоачаеш хаьх хьалаш оттадир цунна управление начальника Г. Серова. Цхьаьнха хІана терхал делаш: шийгара коммунисто йовкъостал даьхача парте райкомо цхьанна хІама дацар.

ХІанз а цхьайолча хана нийслуш дола цу тайпара кьоесамаш доаттІача тайпара доацаш е детабуам беш къестаделга мишта кхетаде дезийй да? Цу тайпара хІама нийсделча фуннагІа - моллагІа даь а администратор кІалхарваккха, цун «сий» лораде гІерт. Из ду гІулакха болча пайдана деш санна. Цхьабакъда, лергІа хьежача зе мара цох хьахулаш хІама дац. «Юхадийндалар» яхача Леонид Ильич Брежнева книжка тІа геттара нийса яьхад: «Кулгалхо уриикх лоравар — из хІалалар де».

— Цхьаьола бахкьо ший доврглеа сий доадда ьалахалыа а. дІахо а кулгалдара орбита тІа лаьаш хул «Правде» ухийтача письмой авторашта хетачех, цул кхьа бахьан ла — протекционизм.

— Тханцига пох вовзаревара тІа гІолла гІулакх дар сал. Партийни е советски органашка нийсенна доттагІа «гІулакх де», «чакхаьвахкха» волалу. Из бахьан долаш кулгалдара балха гІевина а вІалла уллув вита йиш йоацача саго пхьан гІулакхера кхьетаьха хьежабеш шераш доах. Хи тІа кхесса бедарг санна Іочу в ца водаш лел!

Дукха ха йоацаш вІалла дага а доацаш саг цу тайпара балха тІа ца хьпиавайта вІашгІехьа даьлар са. Малгобекски горкоме со веча шига сох ихийтар цхьенналха сайна вайда саг. Даговакар: из-м вар потребкооперацей районашта юкъерча заготконтора хинна директор, тайп - тайпара бІеха гІулахаш бахьан долаш партера дІаваьккха Маскурові ХІаьта из минеральни хий араехца чa завода директоралла чІоагІне гуллуш бар... Арга аз. из дІадоладьр. горкома секретарь Барахоев, хІанз икы секретарь вац.

Цхьанне даьр хьачар кьайла кхухьача, кхааш нидеча, протекционизм а. мишта кхьдараш а долча хьалашна, ленински дешашца аьлча, «политикакх - цхьаккха кхьамаьа а хила йиш яц... цига политика е йиш яц. хІана аьтта деррига чакхдоаха гІулакхаш хІама ца хулаш дусарда. хІаьта царех цхьаккха пайда а баргбац».

ХІара коллективе вай морала антиподашца цхьакха а тайпара машар хургбоаца хьал кхы а тІагІертагІа хилийта гІерт тхо хІанз. Коммунист, кулгалхо хІаьта - вета я. цу хІамаща машар ца хилара масал телаш хила веза.

Къамьал дІаядьдьраш:
В. АРТЕМЕНКО,
В. КОЖЕМЯКО.
«Правда» спец. корр.
(25 апреле арадаьлча «Правдан»).
г. Грозный.

Московски машиностроитель тІахьехаш вай а луш Грозненски локомотивий машинистана дош дола коммунистически субботнице чухах вахадая ахьаца рейс е балзара дукхьабачча лаа дан локомотивана ремонт е. Уж декхараш яр дийн кхоачашдаьд. Хаьал-

ЛИЙРХІАР КХОАЧАШДАЬД

хьалча ремонт ль массехи локомотив арабалайтаб. ТІехдина кхьаьйтад машинистана Сергиенко Виктора, Крупнов Ивана, машинистий гІончаш Аверьянов Игора, Ращупкин Владимира, кхычар.

* * *

ВІаьсти цІейна ИтолатІча майна дика къахьегана совгІат кийтдаьд Грозненски локомотивни депо дукхача бригадаша. башха-дика къахьегама толамаш дааад сийлахь - боакхача тІем тІа 17 ордени медали ейна волча коммуниста машиниста Андреев Валентина кулгалдеча бригада коллективо. ТІехдинача хьаль тІа я цул локомотив, дайм тІехкхоачашъо халтьа боахама моахьаш дІа-юха кхатьара заданеш. дІабелаьн доагорш электроэнергия кхо а еш, дайм графиках лелаю цо поездаш.

Депорча бригадашта юкъе эттара хьалха кхоачалдир цо «шІеча поэтден сийна тІайца хийна декхараш. Коммунистически субботнице чухах йиь рейс йир цо 13 апрелага кхачалехьа. Бригада членаша даьккха 39 сом пятилетка фонда юкъедихар.

Г. ФЕДОРОВ.

Хьалхарча пятилетка кхоллам

Мурмански лаьтта хьалхарча пятилетка шерашка тІалаьц хинна шин ордени лелаю С. М. Кирова цІерагІа «Апатит» яха производственни объединени вай хана а мехка химически промышленноста предприятешта юкъе хьалхашттарех я. Из эттара дукхагІа минеральни удобренеш хьаьра эша маьхера бейдла — апатитови концентрат доаттаер я.

1929 шера ноябре вІашагІъелхача «Апатит» яхача объединене хьалха миллион тонн удобренеш яна байдал.

Хубинашта дІахо а дегІайоагІаш латт рудни базе, обогатительни фабрикай производственни мощносташ. Хьалъеш латт Коашва яха керда рудник, хьалхе йоацаьй кхоалагІа обогатительни фабрика — АНОФ-3. Из деррига халача Заполярья хьалашна, май чакхбалацца доа дашаш доацача моттигашка хьадаьд.

СУРТАШ ТІА: 1). Хибински горански город Кировск. 2. Хибинера апатитови руда яйца йода эшелон.

С. МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Болх сихеи авареш йоацаши бе

Вай республикера буруь детта скважинаш кІоаргга хинна ца Іеш, геологически, технически, технологически тоалхане хьалаш долаш я. Скважина конструкци дукхагІа йолча дама массехк колонна йолаш я. Дукхьал къастача синщенца обсадни колоннаш Іочуахийта 300 — 400 тонн доаал хьалхкхьба низ бола буровой установкаш еш. Цу тайпара йола опытни образецаш МагІалбикерчен Горячеводскерчен буруь деттача управленешка хІанз тохкаш я.

Геолого-тохкама белхий эффективность лакхъяра чІоагІа лоархІаме да керда скважинаш чекхагІа хьаьахар, авареш кІезигагІа ергйолаш болх вІаштІехьбеннахар, скважинаш болх ца беш сайца да лоаттаргІа, техникен буруь тохара технологи дикагІа кареерзаер.

Буруь тохара технологи тоалре «Грознефть» объединене кулгалхоша, «СевКавНИПИнефть» кхьча институтий Іилмахоша дукха болх баьб кІоаргеи тІехкІоаргеи скважинаш йоахаш буруь тоха вІаштІехьдоацехаш. Буруь тохара балхаш сихдара хьйдаьд керда конструкци йола оста. Обсадни колоннай технически хьалаш тохкаш я профилограф. Скважинашта цементировани яра, техника а технологи а тоалра лаьрхІа мероприятеш оттайа, буруь тохара гІулакх тоадара кхьдола балхаш деш да.

МоллагІа кІоарга скважина йоаккхаш буруь тохача чІоагІа лоархІаме да скважина стаол оагІора а ца йоалаш нийсса уралатташ хургйолаш болх вІаштІехьбеннахар. Цу гІулакха дукха къахьйгад объединене болхлошен буруь тохара техника Еррисоюзни Іилма-тохкаме мехкдаьтта «СевКавНИПИнефтен» Іилмахошен. Бурални инженерна лоха компоновкаш хьай ствол нийсса уралаттаргІолаш.

Кхы а дикагІа тоайир скважинашта тохкаш бара техникен технологи. Лаьттан тІоапашара давлении йол чІоагІа я хойташ лаьрххІа даьча тохкамаша хьахьокх буруь дІахо тохара малагІча тайпара хила еза промывочни новкъа.

КІоаргача скважинашта буруь тохара новкъостал дар балха хиевйолальча кердача техникъо а методаша а.

Иштта-пайда в эцаш лелаю тайп-тайпара доакхал дола бурильни обсадни турбаш, алмазни гидромониторни осташ, порошокех латта химреагенташ, тайп-тайпара растовораш, кердача конструкцей турбобураш. Уж деррига балхаш шоай хаинахьей диенен чаккдахарах - соакха скважинаш хьалхара цикл планагІа оттаьь хьочагуа 6 процент лоацъе вІаштІехьдаьлар тха.

Скважинаш хьаяра тема юхаьувлаш я хаст-хаста буруь деттача хула авареш. Скважиннай кІоартагІа хьежна йоккха пластови давлени, йоахал хул буруь деттача. Уж чоалхане дола геолого-технически хьалаш терхал а деш тхоашта могар ду оаха авареш ма хулла кІезигагІа хилийтара. Цу гІулакха кІарай квалификаци лакхьо. тайп-тайпара мероприятеш чакхйоах.

Бурильни обсадни турбашта тІахьожам лоаттабергбола установкаш кхьтай укх шера «Грознефть» объединене. Уж шоалагІча ах шера дІаоттаергьа. Цар вІаштІехьдовийхарда скважинашта авареш ца хилийтар.

Лоацца аьлча, тха деррига болх тІаберзабаь ба скважинаш йоахача буруь тохара балхаш сихдаран авареш махулла кІезигагІа хилийтаран. Цу гІулакхаша тха объединенера мехкдаьттхой кІоарга скважинаш йоахача буруь тохара дукхача шерашка Іоаль опыт йолаш а бе.

КПСС XXV съезда решенеш кхоачаш а еш «Грознефть» объединене болхлоша лаьрхІад пятилетка дийлагІча шера скважинашта буруь тохара йоаси йола ха 25—30 процент кІезигъе.

О. МАЛЫШЕВ,
«Грознефть» объединене технологически отдела воаккхагІвола инженер.

ПАЙДАНГА БОДА НИКЪ

ИттлагІа пятилетка — диказа пятилетка хилар дика кхетадеча Нохч - ГІалгІай производственни текстильно - галантерейни объединене Ляув Махьмуд Идрисович керте латтача цхьоалагІча тханци филиала коллективо ший серига торонаш сарцагІьхьай производства эффективности берригача балха дикали лакхъяра. ТІишъенача, кхыьача оборудованена метта кердаир оттаьй. Цо вІаштІехьдоалийт араехеца продукци дукха а дикагІа хилийта, къахьегама овсаргІ лакхъе. ДІакъеста отходаш тІа-тІа кІезиг а яуш дукха бийдали материалаш кхоь. Масала, керда крутильни машин производствана юкъейоалларах арахецача цхьа метр йолча изделех дІакъеста отходаш 109 граммех кІезигъешай. Цо шера производствана беш бола пайда 15 эзар сом да. Керда разрывной машина оттарах вІаштІехьдаьлар дІакъестача отходех пайда а эцаш ахзинах хІамаш хьае йоаве. Цо вІаштІехьдоалийт хІара шера ялх эзар сома паччакхалхенша пайда бе.

Цхьанкха бутт дІабахийташ филиала коллективо 200—250 эзар сома мах бола тайп-тайпара продукци арахецаш. ДІадахача шерашка кхалнакха машилгаш а йолаш арахецаш хиниар массехк изделех мара яцар, хІанз филиале арахецаш я иттех ассортиментах йола эпнеи ахамох тькъх изделеш, тайп - тайпара аькинг. Шерапа шерага кІезигагІа арахец производствана пайда луш йоаца кхалнакха машинташ, цар метта тІа-тІа а дукхагІа кийтьуо предприятена пайда тІабахьаш йола изделеш. Укхаза арахеца продукци вай мехкарча дукхача моттигашка чІоагІа хьетташ дика могаеш я. Филиале ара мел хеца продукци цхьоалагІча категорех хилхьеш я. хІаьта кулг-кара дача кІуасий шин сурта паччакхьалхен дикала Знак ейнай. укх гаргарча хана предприяте коллективо лаьрхІад паччакхьалхен Знак хьошайтара массехк изделена аттестаци е.

Балха халах ма-могга дикагІа пайда яцара, дукхагІа, дикагІа, дІадодар кІезигагІа доаш продукци арахецара тІайнца социалистически декхараш доацаш цхьаккха бояхло, е бригада яц филиале. ТІаийнача декхарел керттерча пунктех я дІакъеста отходаш ма-могга кІезигъяр, хІамигачун а доккхачун кхой бари хьурмат дари. Из ба производства эффективность лакхъярга бода цхьа никъ. «ХІара балха денна — дикала Знак!» яхача девизагІа шерра яхь а йоаркаль, шоаш тІайнца декхараш толамца кхоачашдара тІагІерттаьца къоасим лоаттабеча бригадаша. къаьст-къаьстача болхлоша доахача толамий хІара дийнахьа итогаш а еш, массанена дІадовзийтара уж дІаизаду цехашкарча, участкашкарча социалистически яхьа эйраназ тІа. Селханара шоай къахьегама толамаш довзача болхлоша, бригадаша шоай хьинари иахи кхо да беш къахьег тахамаре къахьегама толамаш кхы а дикагІа хилийтара. Иштта ший болх вІаштІехьбаьнкха къахьегаш йола филиала коллектив укх тІеххьарча яхь шера объединенена чу йоагІача коллективашта юкъе яьрнача социалистически яхье хьалхара моттиг дІа ца хецаш объединене карара мара тела. Цхе байрамх кхычунга ца кхочийташ хьайоагІа. ДІахо йодача хана а хьалхара моттиг дІа ца хеца лерхІ филиала коллективо.

Шо лерхІаш дар толамца кхоачашдергхилар хьахьокх цо пятилетка дийлагІча шера довзача къахьегама толамаш а. Валови продукци арахецарех ма маьхара лакхарех хьалхарча квартала план 107.9 процент кхочаш а ль, планагІа лаьрхІачул совгІа маьхала яьнхар 42200 сома маьха продукци. Цу даьхье планал совгІа арахйцар 7.9 эзар метр эзна хІамаш, из хул 15200 сома маьха. Деррига техника - экономически хьокхамий задани а дика тІехьхоачашйир. ЦхьоалагІча майна сийленца накъабахара биь бетта план 25 апреле кхочашбе социалистически декхараш тІайцадар филиала болхлоша. Уж декхараш толамца кхбатаддаьд.

Уж толамаш хьакхоллаш дараш болхлой къахьегама кулгаш да. Коммунистически къахьегама сийлах цІи леладеча предприяте коллективе шоай новкъосташта хьонхам а телаш, хьинаре къахьегаш ва 120 коммунистически къахьегама ударник, 30 «Социалистически яхье потовьнар» яха сийлен цІи лелаеш бараш. Къахьегама Сийлен шоалагІча степена ордел лелаю Висхакова Асма, Къахьегама Цеча Байранха ордена кавалер Аласов, кхыбараш. ХІара сменагІа нормаш тІехкхоачаш а еш, хІинзалехьа биь бетта план дикка тІехкхоачашъйай Карашаев Магомет Магометович, Диванян Георгий Никитович, Буденная Мария, Камыш Любовь, кхыбараш керте латтача бригадаша.

Филиала коллективо доаха къахьегама толамаш кхы а дикагІа хила йиш йолаш дар цхьадола кхоачанбоацараш хадилаш ца нийслора. Болхлойн инженерно - технически балхахойн къахьегама хьалаш хІанзарча производстве хила ма дезза дац. Уж тоадара укхаза хьалье лерхІ административни бокхама корпус, басар цу отделени хьалхьара эша проектно-сметни документаци хІанз оттаь йолаш латт. Укх гаргарча хана филиалана Іалаж а ль дІаоттае сайн я шиь двухпроцесни машинарт. Уж лоархІаме филиала къоастадеча хІанзарчул дикка дукхагІа арахеца вІаштІехьдергда филиала коллективо кийтду хьакьо шаь тІа-вараш.

Я. КОСТОЕВ.

КЕРДА ТОРОНАШ ЛЕХАШ

Урус - Мартановски районан «Гехинский» совхозан шурий хьо ферма я. Царех цхьаннах а ядар соахка Iула юкъе бруцеллез яха лазар кхийтта доахан доацаш. Из кхоачамбоацар дIадаккха гIерташ укх шера дукха къахьийтар боахама ветеринарни лораша, зоотехникаша. ХIаьта цхьацца толамаш а дьхар. Масала, цхьоалагIчен кхоалагIчен фермашка цхьаккха етт бац хIаьэ бруцеллез долаш. Из лазар долаш дукха доахан дисадац шоллагIча ферме а. Цамоташ дараштa тIатеIIа дарба деш да.

Хьайбаш ахкаварча лагерашка дIадига деза ха хьатIаккхачалехьа деррига доахана дарба дIа бовла декхар хьалхашка оттадаьд моаштa боахама ветеринарни лораша, зоотехникаша.

ДикагIа вIаштIехьдаьккхад боахаме укх шера хьайбаш кхоабилга а. 1977 шера Iалашдаь хиначул соахка дикка дукхагIа доакъар нийтдаь доллашe а, Iаь замалахьа хьайбаш кхоабаш цунах кхом беш пайда ийцар.

— ХьалхагIа дерригача доахана цхьатарра декхар доакъар. ДукхагIа шура луш, дегIа ондагIа долчар цIендаь дуар хьалхашка диллар, диззалца даа ца тоъаш моттигаш а кийслора, цунца цхьана кIезигагIа шура лучар цхьа дакъа доакъар ца дуаш дутар. Дисар кувхашца, кхоца цхьана дIакхоссар, помещенеш цIеньеча хана, — дуйц доярккас Юнусова Рахимата. — ХIаьта хIанз, оаха аьннача тайпара, дукхагIа шура лучарна дукхагIа а кхоачийташ дулл бежа Iуша доакъар хьайбашта. Хьалха хиначул дикка кIезигагIа дут доахана ца дуаш доакъар. ХIаьта дисар аьлаца а а дий, микродобавкаш а техе бийсана дуьргдолаш доахана хьашка дулл.

Доакъара дикка кхом бецукца цхьана хьайбай продукци яккхарга дIадодар дохде карагIдалийтад цу гIулакхо. Масала, соахка хиначул 1,8 сом кIезигагIа да хIаьэ цхьа центнер шура яккхарга дIадохийтар.

Эргадьккха тоадаьд совхозе социалистически яхь леладра, цун итог яра, дикагIбола болхлой материально а морально а белгалбахара гIулакх.

Херсонски областа Каланчакски районаца социалистически яхь лелаю Урус-Мартановски районо. Цун къахьегамхой хилар соахка Каланчакски райойе хьоашалгIа баха. Цига уж хьежар колхозашкен совхозашкен юрта боахама культураш кхеира, хьайбаш лeладара болх мишта вIаштIехьбаькхаб. «Красный чабан» яхача госплемзаводе цар тергам тIаззар социалистически яхь вIаштIехьъяьккхаро. ЦIаьккхача цига санна оттадир яхь леладра. Цун итог яра, наьха балхацара материально а морально а безам сонбаккхара гIулакх шоай совхоза фермашка а. ХIана йоакха опыт йолей дукха ха йоацаш мара болх бе йолаллаза йолей шu доярка цхьана а йолаш яхь лелаю цу хьисапе вIашагIкхайттача кхыча шин доярккаца. Шинне баь болх цхьанне бича санна доархI яхьа итог еш. Цудухьа дикагIа йолча доярккашкъовача, балха опыт йоацача новкъостащта гIо ду хьокхамаш лакхде а балха говзал Iомае а. Цу гIулакхо вIаштIехьдалийтад котало яккхар духьа бьрмача къовсамс, дикагIболча доярккел совгIа, юкъера хьокхамаш говтац къахьегараш а юнеоза. Цу тайпара, яхьа итогаш еча хана хьалхагIа ца бувцаш, е бувца бицлуш хиначa доярккий а цIераш йоах хIанз, цар а хьнаре дакъa лоац яхье. Белгалдаккха доагIа. вай республикерча Шелковской районa «Путь к коммунизму» яхача колхозе а доярккашта юкъера яхь цу тайпара вIаштIехьъккха лелаелга, хIаьта цига а цу гIулакхо боккха пайда белга.

Яхьа итог хIара дийнахьа ю техникаша. Хьалхара моттиг яьккхача шин доярка сийна ферме цIе вымпел хьалъол итт дийнахьа. Хьалхле яьккхачарна, доагIача алапел совгIа кхы а 30 процент аха лу, хIаьта планел совгIа яьккхача шурий хIара килограммах цуа вакха — цхо процент.

Иетта яхьа котало яьккхача доярккай сийна совхоза конторa хьалхашка ЦIе байрахк айю, хIаьта шера яхье хьалхара кхо моттиг яьккха доярккаш белгалбоах аьхаш премеш, салаIа баха путевкаш, аргIагIа йоацаш легковой автомашин эца бокъо, сийлен грамоташ а луш.

Цу гIулакхаша дикка айхьй фермай болхлой къахьегамо овсарле, цуяга хьенова да хьокхамаш а. Иштта, хIанз дийнахьен буси хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 6,4 килограмм шура йоакх совхозе. Из я соакка укх хаьна йоаккдаш хиначул 1,2 килограмм дукхагIа, хIаьта пачхьалкхенга хIара дийнахьа йоаха шура 3,5 центнер дукхагIа я дIадахача шера хиначул. Иштта болх вIаштIехьбаккхаро торо хилийтар фермай болхлой пачхьалкхенга шура йоахара хьалхерча квартала план 28 марте кхоачашъе. Цул совгIа, белгалдаккха доагIа, хьоанал цIена хиларгeн хьажача, шурий дикал сомарчул 10 процент лакхъенилга.

Фермай коллективашта юкъе яьржача яхье хIана хьалха я Медаев Адама кулгалду кхоалагIча ферма, хIаьта доярккашта юкъе — цу ферме болх беш йола «Знак Почета» орден лелаю коммунист Дудаева ПаьтIамат. План 400 йолаш 1026 килограмм шура яьккхар цо хIара Iаттагара хьалхарча квартале. Цуа дукхагIа шура яккха совхозе меттел, районе я цхьа-цхьан доярккана карагIдалийзар, хIаьта республике цул дукхагIа шура яьккха цхь доярка мара хилазар. Из толам баьккхарах республика Сийлен Улга тIа даьккхад Дудаева ПаьтIамат сурт.

Укх шера план 1850 килограмм йолаш, хIара Iаттагара 3000 килограмм совгIа шура яккха социалистически декхар тIайийцад цо. Иззал шура яккха дага ба совхоза дикагIбола доярккаш: Юнусова Рахимат, Сатуева Залпу, Шахбулатова Малика, Межиева ТIаус, Дудаева Маруся, Тепсуркаева Банажа, дукха къона доярккаш. Дийнахьен буси юкъера лаьрхIача 9—10 килограмм шура йоаккх цар хIара Iаттагара.

Эггара дукхагIа шура лу бежа Iуша Тачаев Ултана, Тепсуркаев Сайд-Рахьмана Iунал деча доахана.

План 1820 йолаш, 1670 тонн шура яккха, пачхьалкхена йоахаргйолчох 75 процент цхьоалагIча сортах хилийта, хIара бIаь Iатта тIехьа 85 Iаснаг кхеде социалистически декхар тIайийцад совхоза хьайбаш леладераша. Цул совгIа, 1979 шера 1 Майна хетадаьча КПСС ЦК тIахьехамашта жоп луш дош деннад дунен къахьегамхошта юкъера машара ди тIакхоачаш пачхьалкхенга шура йоахара бит беттеи ах беттел план кхоачашъе.

ДIахо а хIанз санна овсаре къахьеге, лаьрхIар совхоза хьайбаш леладераша кхоачашдергхиларах тоша мегаргва.

М. ХАМАТХАНОВ.

26 шу гаргта ха я Ан-2 яха самолет лехкаш Вишеев Заур Алексеевич вала. Цо наьх бу колхозийн совхозийн кхаьнта тIа гIолла. Цунга массехк хьежан хул Ногий-ГIалгIайчен, Кхабардаза ХIирийчен, Краснодарски крайн лаьт лелаерийн, Туркмене, Узбекистане бешийн лелаберийн.

З. А. Вишеева минадо доккхагIдола дешаран тIайийцад. Цо дош деннад В. И. Ленин ваь 110 шу дизарта шай пятилетка кхоачашъе аьнна. ГIадаугаш да машаха толамаш тахан: 11000 гектар кхаьнта гIулакх дьд, 250 сатьта сигал гIолла вигъ ..аьб.

Опытни командира З. А. Вишеева дукха учеников ба. ХIаьта царех цхьабараш тахан шоай хьежамгаца яхь лелаеш ба. Царех ба Г. Колотыгин О. Масленникова — Ан-2 яхача самолетий хьона командираш. З. А. Вишеева «Знак Почета» яха орден, ВДНХ дукха медалеш еннай.

ХIана Вишеева эшшая Черкес - Балкарой хьаьнта гIулакх деш я.

А. БУГАЕВ, командира политчасте гIолла вола заместитель.

СУРТА ТIА: Ан-2 яхача самолетий командираш Г. Колотыгин, З. Вишеев, О. Масленников.

А. КЫЧИКОВА сурт.

Сихаль дIаьвон да укх деношка кханнара бIаьстан балхаш Грозненски района ЦхьоалагIча шурий совхоза механизатораша. ХIанз доакъаран ялатан хьажкIаш, судански буц дIаюаш ба уж. ХьажкIаш 7 агрегатаца дIаюв. Из болх беш къаьстта дика хьокхамаш гойт механизатораша: Яковлев Ивана, Лаврушин Петра, Гомаько Валентина. Балха норма 150 — 160 процент кхоачаш ца еш ди дIадахийтац царех хIаранс.

ХьажкIаш хIанале дукха хIана ца яшаш ээар гектара тIа дIайийнай совхозе, хIаьта судански буц — 500 гектара тIа. Из культура кхаь агрегатаца дIаюв. Уж лелаечарна юкъе цхьаннха а вац балха норманех ноархIа ца еш. ХIаьта къаьстта овсаре Проскуров Федора бу болх.

Сеялкашка судански баьца ги чудуллаш, из кхай тIа мел дика дуж хьокаш болх беш ба мари сесаги Матвиенкоевгiар Алексейи Елизаветен. Цар шинне шоай болх хьинаре чахкхбоаккхаш хиларах карагIдоал судански дIаюаш боахкача механизаторашта балха нормаш тIекхоачашъеш къахьега.

СУРТА ТIА: сеялка чу судански баьца ги чудуллаш боахк цхьоалагIча шурий совхоза болхлой мара сесаги Матвиенкоевгiар Алексей Елизаветен.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Парте ЦК 1 Майна хетадаьча ТIахьехамашта гIулакхаца жоп а луш, хьалха латтача цехийн бригадайн опыт шерра йоаржа а яь электромеханически завода коллективо лаьрхIад хьалхарча квартале ше даьха толамаш дIаIоагIде а кхы а лакхде а.

Иштта, продукци маьхала яккхаре боарам хьалхарча квартале лакхбеннаб — 2,4 процент, товарни продукци арахецача 68 продукцех 24. Къахьегама овсарле планагIа лаьрхIа хиначул лакхъеннай — 0,1 процент, боала пайда — 2,1 процент.

Уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад шоай болх ди-

Дикал лакха йолаш

на бовзаш бола вах керте а латташ эррига завода коллективо барт тайна къахьегар бахьан долаш. Царех ба Астафьев Борис Максимович — токарь - расточник, хьехамчий совета председатель, Рейман Ариф Маркович — механически цеха начальник, 1960 шера май бетта къахьегама календарех бу цо укх деношка болх. Потапов Хабибула Баудиновича — слесарий бригадира. 28 март хьатIакхоачаш йистелькхий бит бетта план.

Заводо арахеца продукци дикалга диллача хьалхара категори йолаш я.

Ерригача продукцех 13,6 процент пачхьалкхен дикала Знак йолаш я. Иштта дикала Знак лелаеш а электромеханически заводо арахецача 68 продукцех 24.

ЦхьоалагIча мал вахте эттача завода коллективо материалий кхом а беш арахецача продукце дикал кхы а лакхъе декхараш тIайийцад.

В. ВАЛЕНТИНОВ.

ПОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Дунен тIарча коммунисташа дуйц

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ЦХЬОАГIОН НИЗ

Диктатора Стресснера набахтенашка дукха шерий даьхад Парагвайски коммунистически парте ЦК Хьалхарча секретара Антонио Майдана. 1977 шера лаьаре мукъаваьийта лаьца йолча хана вIаштта 19 шера чувоаллийтар из.

Империалистий дукхаларча, машар, къаьнан мукъаме, социальни прогресс, демократи социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме прогрессивни низий дунен халкъашта юкъерча солидарноста лоархIамах дийцар Антонио Майдана АПН корреспондента В. Паранихова.

Тхо мукъадаьннача хана дешо — бувцараш ба тхоай парте ЦК членаш новкъостий Альфредо Альнорто, Хулио Рохас; тхога кIезига даьдац цхьалхха цхьа хаттар: фу бахьан долаш мукъадалийтар шо? Оаха массане а цхьа жоп лора: Стресснера набахтенашкара арадовлийтар тхо тхоай халкъо лоаттабаь къовсам социалистически мехкаш, хьалхарча аргIанна Советски Союз, керте латтача прогрессивни низий дунен халкъашта юкъера солидарности бахьан долаш.

ТIеххьара лийцачух тIехьагIа тхо чудаьккхача 19 шера диктатор Стресснер цкъа аьнна Iеназр тхога, тхо шийна залоникаш а да. Iаьдах шийна бе мел доллача хана мукъадаьккна дIа а гIоргдац аьнна. ХIаьта 1971 шера 9 мая тхо чудаьккхача 3-ча полицейски комиссарияте а вена диктатора воIо Альфредо Стресснера-зIамагIчо аьлар, тхо дийна а долаш набахтара ара а довргдац шо, цига доарг а да аьнна. Амма диктатора вIаштIехьдалазар дага лаьтта зулам де.

60-гIа шераш доладеннача хана, тхо, политически гIулакхашта лийца цхьайтта саг, къастадаь лирача моттиге чу а декха, 6-ча полицейски комиссариата подвала чу хиначa баьдеча готтача камере чудаьккхача хана тха мехка ера политически гIулакхашта лийцараш хьахецилта дIадеза массехк доавол дехьара делегаци. Лаьттан массе а миIинтра хьаьнкача эзараш долча письмош тIен телеграммаш тIен, прессая радиопередачайн материалаш тIа, массови организацейн къаьст-къаьстача наьхан заявлениш тIа тIагIертта дIадехар тхо мукъадовлийтилга.

СССР, Кубе, ГДР, Болгаре, Венгре, Чехословаке, кхыча социалистически мехкашка каст-каста кампанеш чакхйоахар парагвайски набахтенашка чубоаххача политически гIулакхашта лийцарий га доахаш, эзараш письмоши петицеши кхахьийтар Стресснерга а' дунен халкъашта юкъерча организацешка а Парагвайна доал дерий гIулакхашта духьала. Цу кампанешта юкъе хьинаре дакъа лаьцар Советски Шеча ЖIарго, ВЦСПС, советски кхалнаькха Комитето, советски юристий Ассоциаце, комсомоло, пионерски организаце, Московски радиое, центральни газеташа, Кердадарий непайоашо, Агентство, кхыча организацеша.

«Тха халкъ а юкъедоагIаш долча паргIатон социальни прогресс бахьан къовсам лоаттабеча Латински Америка халкъий тешаме а низ бола а совеншиаш да хьалхарча аргIанна Советски Союз а йолаш дола социалистически содружества мехкаш. Сийлахь - йоккхача Ленина даьхенна, цун революцена, — аьлар Фидель Кастрос кубински революци котъьнна 20 шу дизара хетаьча торжественни собране, — цуа сий долча турпал халкъа, цун интернационалистски политикана дег тIара баркал оалаш хила деза вай». Реакционни режимашта духьала, сага бокъонаш бахьан халкъаша лоаттабеча къовсамцарча дунен халкъаьшта юкъерча солидарноста болана юкъе дакъа лоацаш я Латински Америке демократически, прогрессивни организацеш, бовзаш бола общественно - политически деятелаш, цхьайолча правительстваьшта керте латтараш, дукха священникаш, католически килиза епископаш. Тха континента тIа хьахинай сага бокъонаш лорара солидарноста керда организаци АБЕАС. Цун ю керте латт дерригача дуненна вовзаш вола колумбийски писатель Габриэль Гарсиа Маркес. АБЕАС тIаийца декхар да сага бокъонаш лораяра лоаттабу къовсам чIоагIдар, политически гIулакхашта лийцараш хьахецийтилга сиздар, де доацаш байнача патриотех хинар фуд хар. Духхьал из да Латински Американ Карибски бассейнен берригача демократашкен прогрессивни низамнен цо даьча кхайкарал тIа яхар. Цуяха кIалкулгаш яздаьд Коста-Рика Республика президента Родриго Карасо Одио, Панама Республика президента Аристидес Ройо, Ямайка премьер-министра Майкла Манле Сан - Паулурча, бразильски архиепископа Пауло Евристо Арнса, гIоравьнна кубински поэта писатели волча Николас Гильена, аргентински писатела Хулио Кортасара, кхычар.

АБЕАС штаб-квартира Мехико хургья, хIаьта латино-американски региона хIара мехка цу организаце вокал хургва. Шийн балха ларде лувц цо континента а дерригача дунен а дерригача демократически прогрессивни низий оагIорахьара шийна латта шерра гIо.

Цу низаша чIоагIгIа эгIаз а даха во могайир Вьетнама паргIатонен мукъаленен меттел, социалистически содружества мехкашта, национальни а социальни а даькъе мукъадовлара къовсам лоаттабеш долча халкъашта духхьала ераэь йола Китай доал деча гIоазарий керда зуламе авантюра. Империалистически агрессена духьала лоаттабеча къовсаме дилла а Вьетнамагахьа хиннача тха мехка прогрессивни низий лоIам хьал а лоацаш. Парагвайски коммунистически парте чIоагIгIа бехке йир героза низаца йолаль китайски агресси. Дерригача прогрессивни, демократически низий дунен халкъашта юкъерча солидарноста цхьаьна а хIамо эшаберфбоаца низ хилар цIаьнка а дIа а хьокхаш, китайски авантюристашта духьала шийсъенний барьер хилар Вьетнама бакъ гIулакх дерригача дуненo хьаллацара.

(АПН).

БIАЬ ХАЛКЪА ДАЬХЕ

Бирмански Союза Социалистически Республика столицана — Рангуна юкъе урагIа яха латт Мукъален обелиск. Тропически баьцовгIай фоне къаьгга гуш да урагIа даха кхи са бола йира бовзаш. Цу обелискана лакхера IотIахьежача яхьа седкьий гуллуна тара тей лу из. Уж сага кулгаша хьадаь седкьий Бирма халкъий цхьоагIон символ я.

Бирма дукха къаьмаш даха мохк ба. 32 миллион болча цига бахача наьха дикъ даьнъах кхо дакъа бирманцаша дIалоац. ШоллагIа моттиг каренашка я (3 миллион гаргга ба уж), карна тIехьа боагIа шанаш (2 миллион). Царел совгIа общественни дегIаахара боарайга диллача тайп-тайпарча лагIаш тIа латта бIаьнийн совгIа нагий къамаш, племеш дах республикe. Бирма бахархоша кхаь метта группех доза метташ дувц; тибета-китайски, мон-кхмерски, малайско - полинезийски. Цо тешам ду мелна бола вай цхьаннIхара хьабелна цахилара.

ВIаши улуй дехаш доагIа Бирма халкъашна мо-дуккхара доагIа даьна лаьцад шоай культура хIаьча. Цира юкъера бувзамаш чIоагIдаларо гIо даьд уж экономически а политически а дагIаахара.

Iалалмате йоккха тIоаш а экономически а совлу цIеламхахьа йоллацеха, английски колонизатораша 60 шу дийзар Бирма дIалайа. Наьхий барта эгIабеш, халкъашта юкъе провокацеш а ехкаш, Бирма дилла а шоай мара хилийта гIертар англичанаш. Практически мехка балаш бола беррига ваь чулоацаш хиина хьамаш мукъадаккхара болаба къовсам шерра бараьр бахьан долаш Бирмана мукъале йа елча баланашр уж. Аттa неоколонизаторий мара гIоргйола а низ бовзаш а дукха зIаьнга а ешнаш а еш мехк бекха гIийр-тар империалистены. Цхьабаьнда, дукхача бIаьшераьнаша деш хьадоагIача исторически мазашен IоткъаьтIалоаттабьрашта дукхьаа цхьаьна лоаттабача хьоакмон вIаши дийла хиннача Бирма халкъаша 1947 шера Панлоне хиннача конференце хаьдда дIакхайкадир доал халкъий цхьоагIонна тIоана хилар.

Вай денопша Бирмански социалистически программа Парте кулгал а деш, тоалхь пе декхараш кхоачацду Бирма къахьегамхоша. Мехка централизацийн периферийни доакъой экономически а социально а дегIаахар цхьатарра ца хилар дIадаккхира, мехка йистошкарча районашка хьальеш латт промышленни объекташ. ДикагIбоагIа юрта боахам, шерлу медицински депарен сеть. Из дерриге а ду цу районашка даха халкъий культурни традицей специфика теркал а еш.

Цхьабаьнда, дунен реакци империализмаш низаш, цар пекински цхьоагIа социаллеш бац къамий дош къоастадача кийолуш йолча халонех шоай бIеха уйлаш кхоачашъяра пайда эца гIерташ лeладеш дола гIулакхаш. Эггара хьалха доагIа из пекински кулгалхоех. Къулбехьарча доалахочунца шоай дикача доттагIий уйлаш хиларах тешабе гIерташ доза хабараш а дувцаш, долча бесса аьлча, тIема шантанеи гуттаьла тIагIертарен политика лелаю Китая Бирмаца (уж гIулакхаш-и цо Къулбехьеи Къулба-Малибоалени Аверча дуккхача мехкашца а леладу). Бирмо ше чакхбоалача шийн лоIамеча машара тIехьарча наькъа тIара кека а цунах шоай гегемонистски политика чакхъяккхара новкъост е а гIерташ, маоистски лидераша хьалхьеду къамашта юкъера цабезамаш, правительствана духьаларча гера бе а долаш йолча группашта гIо ду, цу даькъе националистически чарна а деш.

Рангуне хиннача Бирмански Союза Денна хетаьча манифестаце дакъа лоацаш хиннача бIаь эзараш болча наха хьалхашка къамаьл деш ПБСП ЦК генеральни секретара, Пачхьалкхен совета секретара У Сан Ю аьлар, Бирма халкъа къамий цхьоагIон кхотадалари чIоагIдар керттерча декхарех цаI да, аьнна. Ерригача къамий группай хьашташте ма эшшара бола цаI мара боаца дегIаахара ииъ ба, белгалдаьккхар У Сан Ю. Бирмански Союза Социалистически Республика дахача къамашта юкъера вIаши тешар, вIаши сий дар, вIаши гIо дар санна доал гIулакхаш чIоагIдар хилар. Алха цу тайпара мара къоастадургьяц вайга мекха хьалхашка латта проблемаш, дIахьалхашкахьа дохалургдац социальни экономически прогресса новкъе.

В. [illegible].
(ТАСС).

ДикагIйола опыт — массанена

ШЕРА ШИ ХЬУВКЪАМ

Цхьан шера ши хьувкъам кхебе вIаштIехьдаргдолаш да вай республикера климатически хьалаш. Иштта йолча торонех пайда эца йиш хургья юртбоахама продукци кхоагIо алсамъяккха.

Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача тха колхозо оахача лаьттах 23 процента тIа ши хьувкъам кхебу. Хьалха цу лаьтташка оаха дIаюврa хьажкIаши кхийола культураш. ТIеххьарча шерашка цхьан аьхки шозза коартолаш дIае доладешад тхо. Цу гIулакха 1977 шера 128 гектар лаьтта хьакъоастадир. Коартолий хьалхара хьувкъам чуэцаш хIара гектара тIара 212 центнер яьлар, хIаьта шоалагIа — 100 центнер. Совхка а кхы дукха кIезигагIа йоацаш яр оаха хIара гектара тIара чуийца коартолаш.

ШоалагIа дIайийнача коартолий фу дикагIа хул, хIаьта Iангара йоахаш а аттагIа я тIехьагIа чуийцараш.

Колхоза специалисташа чIоагIа терко ю дIаювча коартолий фу дикагIа хилийтара. Цу гIулакха юкъекхувл эггара прогрессивни йола хIанзара технологи. ШоалагIа дIаюва коартолий фу дика хилийтара оаха хьалхагIа чуийцараш цIена йилла а йиле дикагIа тIаяргйолаш химически стимуляторашца обработка ю. Цу гIулакха оаха лелаю 14 процент роданисти кали, 0,0005 гиберелин, 0,002 процент янтарни кислота тем раствор.

Коартолаш дIайоаш, хьайоахаш деш дола дерригa балхаш механизированни ду. ШоалагIа коартолаш дIае доладу тхо 20 июнера 5 июле кхачалца. Коартолаш дIае доладалалехьа хьалха хIара гектара 300—400 кубометр кхоачийташ кхашка хий тох оаха. Ха оттарга хьежже кIезигагIа, е дукхагIа тохаш хий детт оаха коартол хьахинна ялалца. Хий массаба тох 14—16 сантиметрага кхачалда кIоарга мутIарашта юкъера лаьтта кIаьдду.

Коартолаш дIаювча оаха прогрессивни йола гребневой метод лелаю дукха ха я.

Хьалхе а. гурахьа е бIаьсти, кийчду оаха лаьтта цу методагIа коартолаш дIаювргйолаш. Лаьтта кийчдеш лелаю культиватораш-окучникаш.

Коартолий хьалхара хьувкъам чуэц июль бутт чакхбоаллаш, хIаьта шоллагIа хьувкъам — октябрь чакхбоаллаш е ноябрь болалуш. Коартолаш чуэцача машинашта новкъа хургйоацаш тIера лордаш хьалхе а дIахьокх. Фуна йитача коартолий лордаш ши кIира хьалха хьокх, кхачанна йитачарий 4—5 ди хьалха.

Коартолаш дIайийнача кхай тIа, шаккхе а хьувкъам кхебеш, удобренеш тувса еза. Коартолашта кхыча культурел дукхагIа эш минеральни а органически а удобренеш. Фосфорно - калийни органически удобренеш ззбь оахача хана тувс оаха. ХIаьта азотни ираш мутIарашта юкъера обработка еча хана подкормка яра тувса еза.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК письмо тIа теркам тIабахийтаб юрта боахаме йолча торонех бизза пайда а воаш производства эффективность лакхъяра. Иштта, цхьан шера цхьан кхай тIа ши хьувкъам кхебелга оахаш долча лаьттай эффективность лакхъелга да.

Аз коартолаш лелаю 1973 шера дешз. Из культура дIаюш дола лаьтта тха колхозе хIара шера дукхагIа хулаш хьадоагIа, хIанз 500 гектарага дIанхаьчад из. Царех 126 гектар аьхки коартолаш дIаюш да. Коартол агротехнико дIадехар диза кхоачаш а деш дукха къахьега дезаш йола культура я.

Хьалха дIадийна ялаташ чуийца ма даьллинге а коартолаш дIаюргйола кха кийчду оаха. Лаьтта оахача хана тайсача удобренешка хьежжа дегI а дахь коартолаш, хьувкъам а лу. Из теркал а деш 100 тоннага кхоачаш кхон 5—6 центнер минеральни удобренеш товс оаха хIара гектара тIа.

Гурахьа е бIаьстан юкъе кийчду оаха лаьтта коартолаш дIае мара ца езаш. Ала деза, коартолаш дIаювш лелаю гребневи метод хьалха хиначул дукха дикагIа хилар. Кердача методагIа дIайийна коартолаш хьалха санна кийлха а хилац, сихагIа хьатIа а йоал. Цул совгIа, гребневи методагIа дIайийна коартолаш чуэцаш а атта я.

Фуна лаьрхIа дIайийнача коартолий 60—70 эзар гув хулийт оаха цхьан гектара тIа, хIаьта кхычахьа—45—50 эзар.

Коартолаш дIайийнача, оасар тIадаргдоацаш, натрий трихлорацетат а техе обработка ю кхайна. Коартолаш хьатIаьлча диса оасар дIадаккхара хIара гектара тIа 0,7 килограмм кхоачийташ амминчин тух тох, цул тIехьагIа мутIарашта юкъера лаьтта кIаьдду.

Хьалха из препарат тоха ца лоархIадеш юха увзалора тхо. ХIаьта кхаш а хулар оасар тIадаьле. ТIехьагIа кхийтар тхо оасар хьатIа ца далийтара из чIоагIа дика препарат хиларах. ХIанз тха кхаш гурахьа коартолаш чуэцача хана а оасарах цIена хул. ХIаьта коартолий эггара воккхагIа волча мостагIчо — колорадски чоапило эе дергдоацаш полихлорпинен яха препарат тох оаха кхашка.

Коартол тIоадал дукха езаш культура я. Къаьстта дукха тIоадал эш цунна коартола бурилг хьахулача хана. Цудухьа из гIулакх чIоагIа теркал де дезаш хул. Вегитаци еча хана кхоззадилза хий дул оаха, хIара гектара тIа 400—500 кубически метр а кхоачийташ. Опыто хьахьеккхар догIан хьисапе хий тохар овсарегIа долга, харшех деххаш хиначул. Цудухьа оаха ДДН-70 яха догIан хьисапе хий тохаш йола машин лелаю. Коартолаш чуэца йолалле 10—15 ди хьалха хий ца тохаш кхаш докъадолийт.

Коартолаш духхьал цу гIулакха вIашагIъеллача звенос чуэц. Из латт коартолаш хьайоахача машинехи уж дIанхухьача транспортни средстваехи.

Аьхки шоалагIа дIае езача коартолий фу чуэца долалу тхо 18—20 июне. Цхьан коартола дозол 40 — 60 грамм хул цу хана. Хьальхача коартолаш хорж. ДIаюргйолчарна стимуляторашца обработка а йий, цу дийнахье а дIаюв. Хьахержачарна юкъера йоккхагIа яраш кхачанна дIайохийт.

ШоалагIа дIайийнача коартолий лакха хьувкъам чуэцара чIоагIа лоархIаме да коартолаш дикагIа хургйола лаьтта хьа а херка цунна агротехнико на яххара обработка яр. Цу гIулакха дикагIа хул ший бутт боеш мошага доакъара лаьрхIа культураш чуийца мукъадаьнна лаьтта. Iагахьа санна лаьтта декъа дале гахаш хургйоацаш хий тох оаха из аха доладалалехьа. Цул тIехьагIа дисковани а йий. 20—25 сантиметр кIоарга сах.

Коартолаш дIаюв «СН-4Б» яхача машинашца. 6—8 сантиметр кIоарга. Коартолаш дIаювшехьа а товс азотно - фосфорни удобренеш. Коартолаш сихагIа а дикагIа а хьатIайоал лаьттанца тIоадал тоъаш хилча. Ха оттарга хьежжа 10—15 ди массиза доал кхай тIа хий детт.

Де мел доагIар деш хилча, тха боахаме вIаштIехьдаргда хIара гектара тIара 200—250 центнер бIаьсти дIайийначарех 100 центнерал совгIа аьхки юкъерех коартолаш чуэца.

Укх шера са звенос тIайийцача социалистически декхарегIа, хIара гектара тIара 160 центнер, планагIа 145 мара йоацача, коартолаш чуэ езаш да тхо. ХIанзалехьа оаха дIайийнай 400 совгIа гектар. Коартолаш дIаювча дика къахьегаш ба В. И. Авдеев, И. П. Аксюшенко, Н. А. Литвиненко, Н. Е. Волков. НормагIа — 4,2 гектар, заданегIа — 6 йолча цар дIаюв 10 гектар. Иштта, хIара денна са звенос дIаюв 40 гектар.

Оаха тIайийцараш доккхий а бехктокхаме а декхараш да. Уж оахош кхоачаш дергда аьша хет сова. Цу гIулакха эша опыт а хьинар а дола нах ба тха звеноца бараш.

В. КОЗЛОВ,
Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза звеньевой.

КАЛЕЙДОСКОП

МОГАШАЛ ЛОРАЕ ДАЬ ХIАМА

Фу дисад шийна болча пайдана ца деш. Къьнача мастерий сурташкара популярни йолча джинси моделешка кхачалца. Бакьда, датчанин Ганс Аабергa леладу гIулакх вIалла а шийна болча пайдана лелаеш дац. Из гIерт фунагIа даь а тхьамко деча зена саг кIалхара ваккха. Цо хьаьй тIерча боса а «тама» а бокъонца йолчарех къоастае йиш йоаца сигареташ. Сигареташта тарра йолчарна тхьамкана меттел ментоловое волокно чуеллай. Датски онкологически общества сигаретий бола мах а оттабаь, пачка чу 20 а йоаллаш арахец уж. «Сигареташ» эца йиш я аптекера, тиха чура, ее блок а йита йиш я почте гIолла. Пачка тIа яздаьд «Но змоке», аьнна. Общества членаша догдоах гIаьле йита безам а болаш на ца ютаяуш волчоа цар новкъостал дарга. Керда «сигареташ» ехка хьайца яхча дIадохийтаргда онкологически тохкамаш деча.

КIОРА МЕТТЕЛ МАЛХ

Франце къулбехьа, Пиренеешка, Одейо яхача моттига гаьна йоацаш ул, маьлха энергех пайда эцара проблема лелаю дунен тIа эггара йоккхагIчарех йола Iилма-тохкама лаборатори.

«Маьлха пийша», журналисташа цох оалача тайпара, 3800° С температура яла йиш йолаш я. Цун балха принцип маьлха зIанараш тIаIатхъарца я. 60 кизгах — гелиостатах латта йоккха платформа маьлхага хьежа оптически а электронни а система йолаш я. Маьлха зIанараш гелиостата тIера дIалу керттерча 40 метр йолча чухвайзача кизга тIа, цо шийн аргIанна дIалу бавнена гаьна йоацаш, лаьрххIа яьча отсека.

КЕРДАДАРАШ

Сезона тӀеххьара премьера

Вай хьалхагӀа ма хадарра Венгерски Халкъа Республика 60 шу дизара сийна вай махка дӀахьош йолча венгерски драматурге фестивале дакъа лоацаш дар вай республикера театраш. Иштта, Нурадилов Ханпаший цӀерагӀа театро кийчъеш яр Петефи Шандора язъяь «ЦӀогъи Гиезен» яха исторически драма. Цу пьесах йола премьера хилар театре укх деношка.

Спектакль оттаяй театра вертерча режиссера, НохчГӀалгӀай АССР заслуженни деятело, К. С. Станиславске цӀерагӀа РСФСР Паччахьалкхен преме лауреата Хамнаев Руслана. Костюмаш декорацеш кийчъяь художнико, Дагестански АССР республиканске преме лауреата Мурзабеков Камила.

Спектакле дакъа лоацаш ба: РСФСР, НГӀАССР халкъа артист Я. Зубайраев, НГӀАССР халкъа артисташ — М. Давлетмирзоев, Н. Хадиева, А. Дениев, Къилбаседа-ХӀирий АССР халкъа артист, РСФСР паччахьалкхен преме лауреат М. Хадиев, НГӀАССР заслуженни артисташ — Д. Омаев, Ю. Идиев, З. Багалова, М. Цицкиев, РСФСР Паччахьалкхен преме лауреат А. Гайтукаев, артисташ В. Вахидов, Р. Довженко, З. Эсанбаева, С. Докаев, М. Джандаров, кхыбараш. Цу спектакле Гезаткъа кӀалкха роль дика локхаш за Хадзиев Мухьмадгире воӀ Р. Хадзиев.

А. ВИК.

Туристий наькъаш

Денашка санна, мордача наькъашка а ситусе бӀаьсти хала, НохчГӀалгӀайчен къахьегамхой вахаре а тӀа-тӀа йоккагӀа моттиг дӀалоацаш летт туризмо. Цар а мехка кхыйолча моттигашкарча а туристий дика йоахко вай Грозненски турбаза боллаш.

БӀаьсти а аьхки а цига салоӀаш хургва 1300 гаргга саг. Уж боагӀаргба Москвера, Ленинградера, Киевера, Прибалтикера, СибарегӀара а Гаьнарча Малхбоалера а. Хьаьшашка а вай республикерча туристашка а хьежаш я бить Ерригсоюзни маршрут. Царех кхаьнне тӀа туристаш дӀа-хьа кхувлаш хургьа автобусаш. Уж чакхбоаргба Кисловодск, Нальчик, Орджоникидзе, Махачкала городашка хьожаш. ХӀаьта гӀаш шиъ бара тӀера бараша лаьрхӀа а ше морт кхы цхьаькха доаццаш хоза Ӏалам долча Эса чӀоме гӀолла чакхйоалаш йола 102-гӀа Ерригсоюзни маршрут.

Дика салӀара хьалаш вӀаштӀехьдахарца дог а низ а уразттаргба Грозненча турбазе кийсбеннарий. Цхьаьца, шишша а кхоккха а цӀа дола номераш, чам бола даар кийчду столови, библиотека, йоккха киноала, туристий гӀирс проката тела хуинт — из деррига а туристашта лаьрхӀа да.

Я. БУБНЕНКО.

МОСКВА. ЦхьоалагӀча мая цӀейна хатальча «Голубой огонека» программа кийчъеш я СССР Центральни телевидене музыкальни редакци. Цига хьоашалӀа боагӀаргба пятилеткай турпалаш, Сийлахь - боккхача Даймехка тӀема доакъашхой. Телезрителашта гуртда театра, кино, эстрада, йоккхаш йолча музыкальни ансамблий, цӀи хеза болча артистий концерт.

СУРТА ТӀА: (аьрдехьара аттехьа): «Огонека» хьаьший — пятилеткай турпалаш, цӀи хеза къахьегама нах — Магнитка хьалъеча дакъа лаьцар, хӀанз инпраллейтенант инженер Е. Н. Майков, московски ткачиха Социалистически Къахьегама Турпал М. Д. Полещук, Социалистически Къахьегама Турпал Н. В. Ноэнин (Москва), московски счетно-аналитически машиний завода комсомольско - кагирхой бригада бригадир А. Г. Демидов.

В. СОЗИНОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Ялх шу да Октябрьски района пионерий Двореца халхарий кружоке Павлеева Таля Ӏомалуш йола. ТӀа-тӀа шаьрлуш латтача шиӀ халхара говзалца дукхача концерташка наькха самукъадоах цо.

СУРТА ТӀА: вальсах халхаювлаш я Т. Павлеева.

В. ДЗЮСЯКА сурт.

КЪАХЬЕГАМЕ ХЬАЙ МОТТИГ ЛАХА

Цхьан школерча библиотека балхах

Дукхача шерашка школе болх барах сона хоз мел зала да школа чакхйоаккхаш боахкача кагирхошта из е вок професси харжа, шоай дог-безам дукхагӀа тӀаоаш дола гӀулакх хьалъоастаде. Укхаза царна чӀоагӀа эш боккхагӀбарий - хьалхьалера ноаьхъостая. Каст-каста дагаух сона цхьа шира кӀоанолт. Цига лаьтта дӀа-хьа кхаьш боахкача наха тӀаккхьача цхьа наьхъахо. «Фу дешдоахк шо?» — хаьттад цо царга.

— Хьона гацай? Е цаккъесте дешарг дӀевпухьаш доахкчх, — аьнна цхьанне.

— Дезая кхаба гӀерташ доахк тхо, — шол деггав вокхо.

— Е моттиг хоагӀа хилийта уккаьна хий тӀадоалда гӀерт тхо, — аьннад кхоалагӀчо.

Цу кӀоанолта къаьта хьагойт цхьа болх беш боахкача наьха цу балхацара уйла а дог-безам а бе-бе хилар. ХӀара болх хала ба, уйла тӀа а яха из хьабеш ца хилча. Болхлой профессешта кагирхой безам тӀабахийтар, уж кхетавца болх харжа Ӏомабар ший бокхоаькаме дехар лоарх! Карабулакерча № 1 йолча юкъерча школа педагогически коллективо.

Цу даьчъе дика къахьег школа библиотекараша А. Я. Фроловаси Л. А. Сизикоси. Дешархой уйлаш болхлой профессешта тӀерзаеча цар дика лаьца ийбу производствена балха а болхлой профессе а хьагъехьарча информацех, техниках долча Ӏилманопулярни литературах, республикански, районни газеташ тӀа кепаеттача материалех. Иштта библиотеко язду кагирхошта дола дукха Ӏилма-популярни журналаш а.

Дешархой хьвда костам а болаш ниеньаш деша Ӏомабор дукъа библиотекараша къоаставу Карабулакерча къонача техникий станцерча, школерча технически кружокашка царех укар малае, моделированн езаш царех малав. Тайп-тайпарча болхлой профессех царна дукхагӀа хӀама довзийтара библиотеке кийчъяьй профессиональни костаи балара уголок, классни кулгалхоица цхьана чакйоах концурсаш-диспуташ, книжкаш дешарий конференцеш, дага[illegible].

Дукха а йоацаш «Къахьегаме хьай моттиг хьалаха» яхача цикалцара цу тайпара дагахьара журнал гӀишлоюъерашта хетадаь хилар укказа. Классни кулгалхоша библиотекараша гӀо а деш, из журнал кийчдеш дукха къахьийтар ворхӀлагӀча классай дешархоша. Кхаь оагӀонах латтаи дар журнал. Цун хьалхара оагӀув хетаь яр Ерригсоюзни комсомольски гӀишлошта. БАМах, КамАЗах, Атоммашах, кхыча гӀишлонех, цигарча романтикех а съахьегама хоавлах а лаьца дика дийцар дешархоша Рыжкова Любас, Третьякова Наташас, Безиев Аьмеда.

Журнала шоллагӀа оагӀув гӀишлоюъерий профессех дуцаш яр. Каменщикий, электрикий, лаьтта кӀал гӀолла тоннелаш йоахарий, монтажникий балхах, царна карагӀдулача дикача гӀулакхех, тайп-тайпара иллюстративни материал юкъа а кхухьаш, массане а терхам тӀаозаш дийцар Антонова Ленас, Веданиева Фатимас, Грузова Людас, кхычар.

Дешархошна дика тӀаийцар шоаш болча хьоашалгӀа еона ПМК-155 парторганизаце секретарь, инженер-гӀишлошхо А. Н. Горчханов. Цо дийцар вай мехка гӀишлоюъера боарам тӀа-тӀа лакхлуш латташ цхьарах, керда машинаши механизмаши балха юкъехулуро гӀишлоюъеча производства сибат хувцадаларах. ХӀаца, аьнар А. И. Горчханова, гӀишлоюъеча керттера моттиг механизмашца хьаькаита вола болхлочунга я. Цудукъа тхона тӀа-тӀа дукхагӀа эш юкъера дешар чакхдаьнна а къахьегама юхьиташ йоазаш, из безаш а бола кагирхой[illegible].

Лерг дилла ладийгӀар берашна шоай поселке № 2 йолча школана керда цӀа хьалдеча къахьегаш йолча Курнев Къурейшин бригадах цо дийцачунга.

Массане а терхам тӀаоаш хилар журнала кхоалагӀа оагӀув а. Викторина дукхача сакъердамеча хаттарашта жоп дала дезаш бар дешархой. Уж а, кхетадеш ма хилара, гӀишлоюхой балхаца [illegible].

Укхаза вай дийцар школе хиннача цхьан дагахьарча журналах лаьца. Цхьабакъда дешархошта къахьегама кхетам а профессиональни костам а балара балха дукхача торонех цаӀ мара дац цу тайпара гӀулакх. Бераша дикагӀа хьаӀлаьцаргболчча тайпара хаддаза чакхбаха безе царна вӀовзе из болх.

М. ФРОЛОВ,
РСФСР школа заслуженни хьехархо.

ЦӀЕЙ ДОЛЧА ДЕНОШКА ХУРГДА

1-ЧА МАЕ

С. М. Кирова цӀерагӀа культуран салаӀарен парк. 1-ча Майна хетадаь дукхача наькха сакъердар. 10.00.—14.00. ЦӀейна хетадаь радиоконцерташ. 14.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 17.00. НохчГӀалгӀай паччахьалкхен филармонерча симфонически оркестра концерт. 14.00. Духовой оркестра концерт. 19.00. «Вайнах» яхача паччахьалкхен ансамбла концерт. 16.00. «Дунен коммунистически болам кхотабенвен цхьоагӀо йолаш хилийтара тӀехьа КПСС лоаттабу къовсам» яха лекци. 19.00. Тематически фильмаш хьокхаргда. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре.

Октябрьски района культуран салаӀарен парк. 1-ча Майна хетадаь дукхача наьха сакъердар. 9.00. Москвера радиотрансляци. 10.00. Болх беш хургъя аттракционаш. 12.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 13.00. Асфальта тӀа «Машар! Къахьегам! Май!» яхача темагӀа дикагӀа сурт диллара конкурс. 14.30. НохчГӀалгӀай паччахьалкхен филармонерча симфонически оркестра концерт.

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 10.00. Болх беш хургда «Заманхо» яха берий кинотеатр. 16.00. ЦӀейна хетадаь доккха концерт.

Н. К. Крупске цӀерагӀа культура Дворец. 12.00. ЦӀейна хетадаь дукхача наькха сакъердар. Болх беш хургья аттракционаш. 8.00. Грамзаписе дола концерт. 16.00. Кинолектори хьеллар. 19.00. Документальни фильмаш хьокхаргда.

[illegible] культура Дворец. 13.00. «Планете гӀолла гӀа боах ЦхьоалагӀча мая» яха цӀейна хетадаь киноутренник. 15.00. Бераша дола ловзараш, массовкаш. 18.00. «Вай кӀира» яха радиожурнал.

2-ЧА МАЕ

С. М. Кирова цӀерагӀа культуран салаӀарен парк. ЦӀейна хетадаь дукхача наькха сакъердар. 10.00.—14.00. ЦӀейна хетальча радиопередачай трансляци. 14.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 15.00. «Кино гӀо вай» яхача А. Алексина пьесах йола спектакль. 17.00. НохчГӀалгӀай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 14.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. Просвещене болхлой - ветераний хора концерт. 19.00. «Вайнах» яхача НохчГӀалгӀай паччахьалкхен ансамбла концерт. 16.00. «КПСС XXV-ча съезд кӀанзарча этаперча парте идеологически балхах» яха лекци. 19.00. Тематически фильмаш хьокхаргда. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре.

Октябрьски района культуран салаӀарен парк. ЦӀейна хетадаь дукхача наькха сакъердар. 9.00. Москвера радиопередача. 10.00. Болх беш хургья аттракционаш. 11.00. Духовой оркестра концерт. 12.00. Массовкаш, ловзараш, викторинаш. 16.00. НохчГӀалгӀай паччахьалкхен филармоне агитбригада концерт. 17.00. ЦӀейна хетадаьча радиоконцертий трансляци.

Н. К. Крупске цӀерагӀа культура Дворец. 12.00. Дукхача наькха парке дола сакъердар. Болх беш хургья аттракционаш, чакхйоахаргья спортивни ихьаш. 16.00. Художественни самодеятельноста концерт. 18.00. «Сигала бесса йола экспресс» яхача вокально - инструментальни ансамбла концерт. 18.00. «Вай кӀира» яха радиожурнал. 19.00. Болх беш хургья кинолекторн.

Химикий культура Дворец. 10.00. Ловзараш, массовкаш. 12.00. Асфальта тӀа «Массанахьа а цӀей дезду» яхача темагӀа дикагӀа сурт диллара хетаь конкурс. 18.00. «Планете гӀолла гӀа боах ЦхьоалагӀча мая» яха кинофестиваль. 18.00. «Вай кӀира» яха радиожурнал. 19.00. Кагирхой салаӀара сайре.

КНИЖКАШ ДӀАУХ ПОЧТАЦА

Калашникова Лидайна хьалхашка дала письмоши почтови открыткаши. КӀезига дац уж.

Черноречьерча № 23 йолча книжкай тикай директора Мамаева Софья Ивановнас дувц:

— ХӀара денна оаха эц 50—60 письмо. Нагахьа саьна НохчГӀалгӀай книжни издательства арахийцача книжкаех «Книжни обозрени» яхача еженедельника тӀа хоам хилча эзарнега дӀахоач уж тхога хӀара денна ухаш дола кахьаташ. Мехка масе миӀнитера хьаух уж. Кахьатий дахыш дех шоай дехар кхоачащдегта. Письмош аха доладеннад тхога «Почтаца — книжка» яха отдел тха тика чу хьайиллача гӀоне. ХӀанз тха картотеке я бӀаь соагӀа болча книжкаш дезарий цӀераш. Дукхьал дӀадахача цхьан шера царна лаьрхӀа оаха дӀадахьийтад 15 эзар сона наьха книжкаш.

Ер шу доалуш оаха кхоашка дӀаяхьийта НохчГӀалгӀай книжкай издательства тематически план дӀахаьвчача, царгера тхога аха йолвелар С. Чахкиева «Бертий бийсаш», С. Арсанова «Маца довз доттагӀал», Р. Нашхоева «Халхара говзанч», А. Дадашева «Цхьан бийсанна» ихен кхыдолен книжкаш дайта яхаш йола заявкаш.

Тика дика кхоачаш а и уж наькха заявкаш. Цудухьа коллективана баркал салаш дукха каьхаташ ух тхога. Уж тайпа письмош дахкийтад Запорожьера, Таганрогера, Ростовера, Шахтера, Ждановера, Казанера, кхычахьара.

Цар язду цу книжкаша шоашта вахар довзийт, дукха дика хӀамаш Ӏомаду, шоаш цу тика массазара клиенташ ба, яхаш.

Тикага письмош ух, хӀаьта тика тӀара дӀа мехка массе миӀнигашка почтаца книжкаш дӀаух. Из болх дика лелабеш наьха заявкаш дика кхоачащъеш хьнаре къахьегаш ба тика болхлой: Л. Калашникова, О. Радченко, Л. Калюкина, С. Мамаева.

С. ВОРОНИН.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ӀуӀранара гимнастика.
9.05 — «ЦаӀ массанена тӀехьа, массанар цхьанненан тӀехьа».
9.50 — «Деррига а шатьохацни дӀадаладу». — Телевизионни художественни фильм.
10.55 — Илли даьк СССР халкъа артиста Миниева. Чахкъьача—сердадарам.
14.00 — Кердадарам.
14.30 — БАМ-а дахьача документальни фильмай программа.
15.40 — Истори вовзийташ «В. И. Ленину — Октябра бахтоа».
16.10 — «Хьанара Ӏадам».
16.30 — «Эрсий мотт».
17.00 — «Оргенон» яхача тхоьстуде зал.
17.30 — «Спортлото» тираж.
17.45 — «МутӀаьла хиадро» яха телевизионни документальни фильма премьера.
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Халкъа аьараш.
19.15 — «Доьлургдаца кораленташ», «Встречный» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Пха гӀоз». Кагирхой программа. Москва олимпийски гӀишлонашьерашца СССР спортивни гимнастика команда дӀакагӀихтараш. Чахкъьача — «Тахан дунен тӀа», яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачай программа.
8.10 — «Ӏаламан вахар».
8.35 — М. Горький. «Американ йола очеркаш».
9.10 — СССР-а халкъа аьарам.
9.40 — «Наьна мотта».
10.10 — Эрсий халкъа фольклор.
10.40; 16.30 — Ӏилма - популярни фильмай программа. «Хургдолчун фашниаш», «Дола фу».
11.10 — ПТУ дешархошта. Физика. Геометрически оптика. Линзаш.
10.40; 16.40 — Лебедев - Кумача стихаш аьараш.
12.10 — Студенташта-заочникашта. III курс. Физика. Электромагн индукци.
13.25 — П. Неруда. Вахаре кхоллавеш кагӀовам.
14.05 — «Рояль-мара аьараш». Ӏилма-популярни фильм.
14.15 — Вузе воллараша. Физика. Геометрически оптика. Линзаш.
15.35 — Спортивни класс.
17.00 — Передачай программа.
17.05 — «Вахарга юкъехачар». Ӏилма-популярни фильм.
17.30 — КПСС ЦК (1979 шера) ноябрьски Пленума сецамаш вахаре! «Шуре боаккхачча алсамдаккхарца» (гӀалгӀай меттала).
17.50 — «Нохч-ГӀалгӀайчене гӀоллаь». Информационни программа (эрсийи гӀалгӀайи меттала).
18.10 — «ЦхьоалагӀа май денъахьа дуй!». ЦӀейна хетаь программа (нохчий меттала).
19.00 — Футболах йола СССР-а чемпионат. «Динамо» (Москва) — «Крылья Советов» (Куйбышев). Перерыве «Байса даьнъаь хийла шун, бераш!».
21.00 — Документальни фильмай программа.
21.40 — «Кхьанена шинь тӀатока» художественни фильм.

30 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ӀуӀранара гимнастика.
9.05 — «АБВГДейка».
9.35 — «Шоана, хьай-воаной!».
10.05 — Удмуртски АССР-а «Италмас» яхача аьарий халхарий ансамбла концерт.
10.30 — «Йоаьаьачна лелара шоронаш».
11.30 — «ӀуӀранаьна почта». Музыкальни программа.
11.50 — «Музеяшкех экскурсионни наьлашца гӀолла».
12.30 — «Дика товараш — дукхагӀа».
13.00 — Вошал лаьча городий Ерригсоюзни Ди да таха. Передача дӀахьа политически обозревателе Л. А. Вознесенска.
13.50 — «УказаӀенно» Ӏилма-популярни программа.
14.35 — Боккхта йола фильм. «Со йоа боаккхаш ва» сйтета телевизионни художественни фильма премьера.
16.00 — «Литературни [illegible]». ДӀаьсур поэта А. Суркова.
16.45 — Мультипликационни фильмай программа.
17.15 — «СадаӀар» халкъа кхоллама телевизионни программа. Дорогича кунак кхоллагӀа фестиваль.
17.45 — «Гушаар, — тоша ханоаш».
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — Хьалханча пятилетка иббалейка. «Сийдаьл-накхата книжка доахкъош», «ДӀахьайца гӀерта хьо». Художни фильм.
20.00 — «Къьнара танго» яхача телевизионни музыкальни фильма премьера.
21.00 — «Ха».
21.35 — «ДоттагӀий салош». Эстрадни программа. Чакхьача, — сердадарам.

II ПРОГРАММА

10.00 — «Вай бена».
10.30 — «Шахматни школа». «КӀай лаьцам».
11.00 — «Эрсий мотт».
11.30 — Волейболах йола СССР чемпионат. Каллинг. «Уралочка» (Свердловск) — ЦСКА.
12.05 — Шун письмош. Музыкальни программа.
13.00 — Социалистически кьаьанаре. Хьалхарча пятилетка иббалейна хетаьь передача.
13.30 — «Майна хьалхарча социалистически пьа лоттбьаьнарашта хетадаь концерт.
14.25 — «Б-тӀа стрни». ДӀаьсур Р. С. Зорин.
15.25 — «СибарегӀен хоашой турсьар». Телевизионни документальни фильм.
16.15 — «Киноннахьбара клуб».
17.15 — «Ши капитан». Дукхасерийни телевизионни художественни фильм. Хьалхара серя.
18.25 — Я. Бетанеев. 33 варнашь.
18.40 — «Наьна школа».
19.10 — «ДоттагӀалла хьалхаьгамен цӀей». ЦӀейна хетаь программа (гӀалгӀай меттала).
20.00 — «Байса даьнъаь хийла шун, бераш!».
20.15 — Гандболах йола СССР-а чемпионат. ЦСКА—МАИ. Каунасера передача.
21.00 — Документальни фильмай программа.
21.40 — «Мариа воагӀалоа, доктор». Телевизионни художественни фильм.

РАДИО

29 АПРЕЛЬ

7.15 — Къахьегама рапорташ (эрсий меттала).
7.25 — Аьараш (эрсий меттала).
8.15 — Передачий программех хоттамах лаьцан (эрсийи, нохчийи меттала).
8.29 — ӀуӀранара концерт (нохчий меттала).
8.15 — «Бригадир». Очерк (нохчий меттала).
8.30 — С. Арсанов. «Маца довз доттагӀал» яхача романа тӀера Ӏайгонаш (нохчий меттала).
9.45 — 1 Май сийна — ДайМехка (эрсий меттала).
10.00 — Передачий программех хоттамах лаьцан (эрсий меттала).
16.00 — М. Галаев. Къилбеседа-Кавказа халкъий хахьараш. Сюита (эрсий меттала).
16.25 — «Ловмашта лаккхера сердало». Радиокомпозици (гӀалгӀай меттала).
16.45 — Къахьегама вахте (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
19.30 — «Кагирхой вахар» яха радиовыпуск (нохчий меттала).

29 АПРЕЛЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.15 — Передачай программех хоттамах лаьцан (эрсий меттала).
8.27 — Передачай программех хоттамах лаьцан (нохчий меттала).
8.55 — ЦӀейна хетаь музыкальни почта (эрсий меттала).
11.15 — Ветераний лелаш хьала. «Красный молот» заводера йоцазача (эрсий меттала).
11.50 — «ВӀаьстен лирически настроени». Концерт (эрсий меттала).
15.15 — Илли, музыка (гӀалгӀай меттала).
18.00 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала).
18.30 — «Школьни глобус». Радиовыпуск (эрсий меттала).
18.00 — «ЦӀе сийгаш» (гӀалгӀай меттала).
18.30 — «Илли доттагӀалла доньи». Концерт (нохчий меттала).

ЦХЬОГАЛМЕ

Тахан республике гӀоллей Грозненн кӀезиг-дукха моргаш а йолаш, йочан а йоалаш, малхбоалехьара секунде 2 — 7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 17 — 22, Грозне 19 — 21 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кханенн ломмен моргаш а йолаш, нагнагахьа догӀа а делхаш, къулбехьен-малхбузехьара секунде 10 — 15 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 1 — 6, дийнахьа 8—13 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Пассажираш, теркаме зцалаш!

ХИЛАНЗА БАРГБОАЦА ТӀАХЬОЖАМ

Тхога, аэрофлота болхлошка, пассажираша шоай боттоннашан декхарашм довза безам болаш цхьацца хаттараш деш моттигаш кийслу. Иштта, цар хетт пассажира багажагех бе йоахкача хӀамашкен сенна хьаж аэропорта болхлой, яхаш.

Хургволча пассажира аэровокзале хьачуваллехкь радиобувзамга гӀолла тайп-тайпара информаци хоз. Иштта, цунна хоз кхераме дола ноахьаш фега гӀолла лелача транспортаца дӀа-хьа кхакъа йиш яц, яхаш. Феца лелача транспорта тӀа оттаь правилаш телхаер законага хьежиа бехктохаме оа. Практико хьахьохь, правилаш телха ца езга законо мел лира хьадехе а уж телхаеш моттигаш хӀанз а нийслуга.

Тхо цецдоах цхьаболча пассажираша лелаеча гӀулакхаша. Иштта, гражданашта А. В. Шимкова, С. Х. Атиева, Х. А. Кайхарова, К. Ф. Соломатина, Р. А. Голдаева, И. В. Штейдмана феца лелача транспорта тӀа оттаь правилаш толхаяр бехьан долаш гӀод техар. Уж беннабар сихха лоталу кхоачалаш спиртно-водочни издалеш (заводской упаковка а йоацаш) боккъо йоацаш кхоашца дахьа.

Болаш ба кхыча тайпара уж телхаераш а. Масала, Х. И. Исраилов, Ж. А. Асуев, В. Г. Щербуха шоашца шийла гера а долаш самолета тӀаховша беннабар.

Сага вахари цун могашалли лоряр духьа соцам тӀавилцар соахка. Сага вахаре цун могашлени эздара кхераме йола хӀамаш самолетаца дӀа-хьа кхахьа боккъо дац цу соцамо. Царех я: радиоактивни, лелха, дохьаж доалла а атта лоталу а хӀамаш, геро... ТӀаккхьача соцамо боккъо елар самолетаца болхача пассажираштен жижа оьнпаьхан зулам далар кхерам бола хӀамаш дӀа-хьа ца кхахьийтара тӀахьожам лоаттабе, цу гӀулакха правилаш а оттайр.

Аэрофлота правилаш, кхыча транспортаца нийсйича, лирагӀа я. Самолетаца ваха безам бола аьнапассажир уж правилаш дика йовзаш а пар ахар дизза кхоачащдеш а хила веза. Самолета тӀахалехьа хӀара пассажир декхарийла ва ший багож контролерга дӀахьокха. Цу гӀулакха духьала бараш самолета тӀаховшийтац. Контролер хьажалехьа пассажир ше декхарийла ва самолетаца дӀа-хьа кхахьа боккъо йоаца хӀамаш дӀахьокха а уж багажа юкъера дӀаиха а.

Багажага контролер хьаж цу гӀулакха лаьрххӀа кийчдаьча цӀагӀа пассажир ше тӀа а волаш.

Хьажа везаш моттиг эттача, самолета командира боккъо я пассажира багажага, бе йоаллача портфела е тӀоргие чу, е пассажира шийна, цо боккъо йоацаш хӀама яхьий хьажа.

ЦӀаьнка а ала безам ба са аэрофлота пассажирага: багажага хьамар цун шийна эшаш хӀама да, аьнна. Цун шиӀ а кхьача пассажирий а фецарча кемай экипажий вахар, могашале лорае деш хӀама да из.

ХьатӀаккхоачаш летт ахкан замалахьа дукхача наха салоӀа ха. Цунга хьежна дукха-дукхагӀа хургба авиапассажираш а. Цуцца дувзадешна граждански авиаце болхлошта хьалхашка доккхий а сийлен а декхараш летт. Пассажирашта самолетаца болхаш халахстар хургдоацаш деррига гӀулакх вӀаштӀехьдаккхаа деза. Из де а хьокартба грозненски авиапредприяте беррига болхлой. ХӀаьта тха а да хургболча пассажирашка цхьа дехар: самолета тӀа шоаш хьалтӀадалалехьа, боккъала а, Ӏомае тха правилаш. Тха аьнча а нийса хургдац. Уж вай массанена цхьатарра эша правилаш я. Правилаш телха ца йой кхера дезац вай феца долхача хана, тӀаккха вайла безаметӀа, тӀерагӀа хургда вай.

Б. ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ,
Грозненски авиапредприяте начальника заместитель.

ФЕ ХИЛА

ТӀахьожам боадаш латтийта транспортни средствах лечкъаеш дӀакхувлаш пулакаш каст-каста хул тӀехьарча хана.

Цу тайпара гӀулакх нийсделар Черноречье яхача поселке. Гражданка Рыльво Надежда лочкъаьь дӀайнга дагахьа автомашина - таксева тӀахайра. Машина лала правош йоцаш а на лелие Ӏема йоцаш а хилар бахьан долаш духьал йоагӀача машина тӀатехай цо из. Н Рыльво бехке ю уголовни жоридикагӀа, хӀамта цуз соагӀа йохаь шакхе машина юхаметтаоттае а еза цуо.

Нах бахача юрташка гӀолла водача хана сахьата 60 километр мара сиха ваха боккъо лац водителаа. ХӀаьта а Грозне вахаш волча Медов Якъуба «Жигули» яха шиӀ машина йоагӀачул сих а яь. П. Мусорова улицагӀа водаш духьал йоагӀача мухь кхухьача машина тӀатехай. Легковой автомобила водитель цу сахьате вевнав, тӀаьаьгӀа виъ пассажир лозавь больнице вихьав.

Иштта авари лий «Ява» яхача мотоцикла Грозненски дукха комбината электрика Р. Хашатова. Мотоцикл кӀалтӀа кхессай. Из ше вевнав.

Цу тайпарча наькъашка хулача зуламашта бехке ба эттара хьалха наькъа лелара бокъонаш телхаю водителаш шоаш.

ТӀехьарча деношка каст-каста нийслу бераштa зуламаш моттигаш. ДукхагӀа даькъе уж хул новкъа йоагӀа машина теркал ца еш цӀаьхха уж машинашта духьал лелхар бахьан долаш. № 57 йолча юкъерча школа 5 класса дешархочо Джабалиев Ӏаьлас лаьрхӀад светофора цӀе лампа йоагача хана наькъагӀа тӀекхала. Цунна тӀаккхетар кхераш юстара эза автобусе светофора тӀатехай водитела.

ДӀадахача кӀирагӀа (19—26 апреле) республика накъашка 65 аварий лий, 5 саг вевнав, 27 саг лозавай.

НГӀАССР МВД ГАИ.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковски ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместитела — 9-24-03; бехктохама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностех транспортех — 9-24-01; юрта бахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттеи деношка.

СФ05140. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2687.